

Cirkev bratská

ORDINAČNÁ PRÁCA

Prešov, 30.8.2024

Ľubomír Lorinc

Súhlasím s prípadným zverejnením mojej ordinačnej práce.

podpis

Eubomír Lorinc

Obsah práce

1. Obsah Eseje

Úvod	5
1. Žid apoštol Pavol a jeho služba pre Židov	5
1.1 Božia vízia multikultúrnej spoločnosti	5
1.2 Pozadie apoštola Pavla	6
1.3 Vplyv pozadia apoštola Pavla na jeho službu	7
2. Služba prisťahovalcom v dejinách	8
2.1 V biblickej dobe.....	8
2.2 V posledných storočiach	9
2.3 Ukrajinci sa stávajú utečencami	10
3. Pre Ukrajincov akoby Ukrajinec.....	11
3.1 Osobné povolanie k službe Ukrajincom	11
3.2 Integrácia Ukrajincov v Prešove	11
3.3 Služba na iných miestach.....	13
Záver.....	13
Použitá literatúra	14

2. Obsah Exegézy Ef 2,1-10

1 Vlastný preklad textu Ef 2,1-10.....	16
2 Kontext.....	16
2.1 Historický.....	16
2.2 Obsahový kontext knihy.....	17
2.3 Obsah oddielu v kontexte Písma.....	17
3 Žáner.....	18
4 Štruktúra textu.....	18
4.1 Kľúčové zlomy, spojovacie výrazy.....	18
4.2 Štruktúra pre tvorbu kázne.....	19

5	Kľúčové slová.....	20
6	Hlavná myšlienka.....	20
6.1	Myšlienky, ktoré obsahuje oddiel.....	20
6.2	Hlavná myšlienka pre tvorbu kázne.....	20
6.3	Názov kázne.....	21
7	Komentár – výklad pôvodného významu.....	21
8	Kontextualizácia.....	22
8.1	Čo s hriechom?.....	22
8.2	Čo s Milosťou?.....	22
8.3	V bodoch Aplikácie v kázni.....	23
3. Rukopis kázne na text Ef 2,1-10.....		25
4. Rukopis kázne na text 1Sam 16,1-13.....		30
5. Rukopis kázne na text Lk 15, 1-32.....		35

1. PRE ŽIDOV AKOBY ŽIDOM, PRE UKRAJINCOV AKOBY UKRAJINEC

Esej

Úvod

Sťahovanie národov, prílev migrantov z dôvodu vojen na nové územia a negatívne reakcie miestneho obyvateľstva k utečencom tu bol od pradávna. V roku 2014, a ešte skôr, keď vypukla občianska vojna v Sýrii, zaplavilo Európu množstvo sýrskych utečencov. Už vtedy sa naša spoločnosť na Slovensku, ale aj cirkvi vo vnútri pýtali, aká je ich úloha a zodpovednosť voči utečencom. Zhruba po ôsmych rokoch 24.2.2022 málokto veril, že Rusko naozaj zaútočí na Ukrajinu. Žiaľ, stalo sa to. Utečenci zo susednej krajiny začali prichádzať k nám. Neistota bolo to slovo, ktoré sprevádzalo nie len našich ukrajinských priateľov na ich úteku z domova, ale rovnako aj nás tu na Slovensku, ktorí sme nevedeli ako čeliť tejto pre niekoho hrozbe, pre niekoho výzve a pre iných príležitosti.

Príslovie hovorí, že: „Dlhá návšteva nie je príjemná hostiteľovi“¹. To, ako dlho u nás budú utečenci, v našich rodinách, zboroch sme netušili. A ak sa aj osamostatnia, a budú chcieť ostať u nás, aká bude ich integrácia do našich zborov, spoločnosti? Berieme ich prítomnosť ako hrozbu, výzvu alebo príležitosť? Vojna na Ukrajine stále trvá, prílev utečencov sa takmer zastavil, ale na otázky, vyššie uvedené, hľadáme stále odpoveď.

Pozrieme sa spolu do Písma aj dejín a pokúsime sa nájsť príklady situácii s prístupom k utečencom, resp. ako sa utečenci postavili k otázke ich pôsobenia na novom mieste. Ako jednali veriaci jednotlivci, či skupiny utečencov v cudzine, a ako sa správali miestne zbory, cirkev voči „trvalým hosťom“.

1. Žid apoštol Pavol a jeho služba pre Židov

1.1 Božia vízia multikultúrnej spoločnosti

Od pádu človeka vidíme v dejinách ľudstva snahu priblížiť sa k Bohu, či hriešnu túžbu dokonca vyrovnať sa Bohu. Vidíme to už od počiatku pri „projekte“ Babylonskej veže, čo znamená v akkadčine „*brána k Bohu*“². Boh zmetením jazykov zastavil človeka v jeho plánoch „pokoriť“ Boha. Ľudstvo je rozptýlené po celom svete, vznikajú národy, nejednota medzi Bohom a človekom

¹ www.slovník.sk,

² SLOVENSKÁ BIBLICKÁ SPOLOČNOSŤ. ed. *Študijná Biblia: Slovenský ekumenický preklad: úvodné články ku každej biblickej knihe krížové odkazy a vysvetlivky vyše 20.000 výkladových poznámok register pojmov a konkordancia mapy, grafy a ilustrácie*. Banská Bystrica: Porta libri : Bible Society, 2015 Str.28

i ľuďmi navzájom sa hriechom ešte viac prehlbuje. Tu hneď však spomeniem jadro Veľkého Božieho príbehu, zvest' evanjelia, ktoré hovorí o Ježišovi Kristovi, ktorý sa pokoril, aby Boh „v Ňom zjednotil všetko, čo je v nebi aj na zemi“³.

V Novej Zmluve máme pripomenuté dve pravdy. Prvá ukazuje krásnu budúcnosť, ktorá ovplyvňuje našu prítomnosť: „Nie je ani Žid ani Grék, nie je ani otrok ani slobodný, nie je ani muž ani žena, lebo všetci ste jedno v Kristovi Ježišovi.“⁴ Druhou pravdou, ktorá ukazuje na našu minulosť, ktorá zásadne ovplyvnila našu prítomnosť a to navždy, je pravda o nebeskom Baránkovi, ktorý „bol zabitý a svojou krvou vykúpil (si) Bohu svojich z každého kmeňa i jazyka, ľudu i národa a učinil (si) ich nášmu Bohu kráľovstvom a kňazmi...“⁵

Čo pokazil človek, Boh napravil v svojom Synovi, Ježišovi Kristovi. Naša etnická, národnostná príslušnosť, či sociálne alebo spoločenské postavenie, pohlavie nás už nerozdeľuje, sme prijímaní v Kristovi Bohom a prijímame sa aj navzájom. Kristova krv nás vykúpila z moci hriechu a rozdelenia k jednote, pravej službe pod vládu Božej lásky. Tu máme predstavenú Božiu víziu multikultúrnej spoločnosti – Cirkvi, ktorá je Kristovým telom. On ako Hlava zjednotil rozdelené. Nenávisť postavenú na etnickom základe zmenil na prijímanie sa navzájom, keďže sme si obliekli Krista – vierou v jeho spravodlivosť a lásku. Zástup vykúpených, ktorý Bohu spieva v Zjavení Jána, si uvedomuje svoju rozdielnosť z minulosti, ktorá bola premenená mocou Baránkovej krvi v prítomnosti s dopadom do budúcnosti.

1.2 Pozadie apoštola Pavla

Jeden z najvýznamnejších apoštolov cirkvi – Pavol, bol Žid, ktorý sa narodil v Malej Ázii v meste Tarsus, kde dostal helenistické vzdelanie. Nezabudol však na svoje židovské korene a rozhodol sa študovať v Jeruzaleme u farizejského rabína Gamaliela.⁶ Tu sa stal horlivým nie len farizejom, ale aj prenasledovateľom cirkvi. Model dokonalého spolunažívania v Božom ľude predpovedaný v Starej Zmluve⁷ bol uskutočnený Bohom v Jeho Cirkvi. A práve aj proti tomuto modelu Pavol bojoval. Predstava, ktorá ho ako pravoverného Žida poburovala, že pohanovia môžu byť v jednote s Židovským ľuďom aj inak ako to povoľoval Mojžišov zákon, ho viedla k nenávisti a prenasledovaniu.

³ Ef 1,10

⁴ Ga 3,28

⁵ Zj 5,9-10

⁶ Sk 22,3

⁷ Lv 19,34; Am 9.11-12; Sk 15,15-18

Práve toto zlo v Pavlovom srdci Boh zastavil a zmenil, keď sa mu zjavil vo videní sám Pán Ježiš Kristus. Od tejto chvíle sa stáva horlivým nasledovníkom nie len Ježiša, ale aj zvestovateľom pravdy „zjednotenia národov“ a apoštolom pohanov (grécky aj národov), ktorí sa stali „*skrze evanjelium spoludedičmi, spoluúdmí toho istého tela a spoluúčastníkmi na zaslúbeniach v Kristovi Ježišovi*“⁸.

1.3 Vplyv pozadia apoštola Pavla na jeho službu

Stretnutie so živým Kristom malo zásadný vplyv na zmenu Pavlovho života a jeho povolanie do služby Bohu. Bolo tu však ešte niečo, čo si Boh použil. Pavlovo pozadie, ktorý dobre rozumel helenistickej aj židovskej kultúre, rozprával grécky, aramejsky a hebrejsky, ktorý dobre poznal SZ Písma, mu dávalo predpoklad byť dobrým a verným služobníkom evanjelia pre ľudí z viacerých etník a národov.

Keď po rokoch v službe píše veriacim v Rímskej provincii Achaj, pripomína im, k čomu bol povolaný: „...*dal som sa do služby všetkým, aby som získal čím viacerých. Pre Židov som sa stal akoby Židom, aby som získal Židov; pre tých, čo sú pod zákonom, bol som ako ten pod zákonom, aby som získal tých, čo sú pod zákonom — i keď nie som pod zákonom. Pre tých, čo sú bez zákona, stal som sa ako ten bez zákona, aby som získal tých, čo sú bez zákona — aj keď pred Bohom nie som bez zákona, lebo som pod Kristovým zákonom. Pre slabých som sa stal slabým, aby som získal slabých. Pre všetkých som sa stal všetkým, aby som zachránil aspoň niektorých. A všetko to robím pre evanjelium, aby som mal na ňom podiel.*“⁹

Apoštol Pavol rozumel tomu, že pre službu evanjelia je nevyhnutné uvedomiť si rozdielnosť myslenia kultúr a etník. Keď bol v Židovskej synagóge, nesprával sa ako Grék, keď stál na aténskom Aeropágu, nehovoril ako Žid. Jeho pozadie mu bolo nápomocné pre jeho službu slobodným občanom Ríma aj otrokom, ktorých priviedol k viere. Tým, ktorí dávali dôraz na zákon SZ dokazoval mesiášstvo Ježiša z Nazaretu. Keď sa stretol s Grékmi v Tyranovej škole, citoval antických autorov. Keď stál pred kráľmi, hovoril k nim ako učenec. Keď sa stretol s obchodníkmi, bol ako „človek z praxe“. Keď sa stretol so slabými, poukázal na svoju vlastnú telesnú slabosť. A to všetko robil preto, aby aspoň niektorí boli spasení od hriechu, ktorý vládne v ľudskom pyšnom srdci. Aby zvestou evanjelia sa v pokore vrátili k Bohu.

⁸ Ef 3,6

⁹ 1Kor 9,19-23

W. M. Donald v svojom komentári v 20. verši pripomína, že Pavla k službe iným neviedol strach pred nenaplnením zákona, ale láska k strateným. Ďalej cituje Ryrieho: „Pavol nebol mužom dvojakej tváre, ale žil v trvalom sebazaprení a obmedzení, aby mohol slúžiť mnohým ľuďom.“¹⁰

V 18. storočí sa intenzívne rozbehla evanjelikálna misia a s ňou aj hľadanie, ako sa má misionár prispôbiť okoliu, ktorému chce zvestovať evanjelium. Samozrejme, neprispôbujeme sa okolitému svetu v jeho hriešnom spôsobe života. Prispôbujeme sa jazykovo, sociálne, kultúrne ľuďom, ktorým chceme zvestovať evanjelium alebo pastoračne slúžiť. Misionár sa musí nastaviť, že slúži „iným“ ľuďom. Napr. Hudson Taylor, misionár v Číne v 19. st. sa začal obliekať ako Číňan a dal si čínske meno¹¹. O podobných prístupoch pre „západných“ misionárov sa píše v mnohých knihách.¹² Avšak čo robiť, ak ku mne „domov“ prídu prisťahovalci z iného národa, ako teraz Ukrajinci?

2. Služba prisťahovalcom v dejinách

2.1 V biblickej dobe

Od začiatku biblických dejín vidíme, ako sa hlavné SZ postavy stali prisťahovalcami a cudzincami. Abrahám v Kanaáne, Jozef v Egypte, Mojžiš v Midiáne, Izraelci v Egypte. Keď po čase Izraelský národ začal byť utláčaný Egypťanmi, tak ho Boh slávne zachránil a vyviedol z otroctva k slobode. Keď sa Izraeliti nasťahovali do Kanaánu, opäť žili v susedstve s pôvodným obyvateľstvom. Ako národ dostali príkazy, aby: „...slúžili Hospodinovi, svojmu Bohu, celým srdcom a celou dušou..., ktorý miluje cudzinca a dáva mu chlieb i odev. Preto milujte cudzinca, veď aj vy ste boli cudzincami v Egyptskej krajine.“¹³ Žiaľ, Izraeliti Božie príkazy nesplnili a po niekoľkých storočiach sa ocitli opäť ako zajatci a cudzinci v Asýrii a Babylone.

Ak sa pozrieme do NZ, tá začína opisom narodenia Ježiša Krista, ktorý ešte ako bábätko sa stáva utečencom a prisťahovalcom v Egypte.¹⁴ Neskôr po návrate ako Boží služobník a ten, čo naplňa Boží zákon aj vo vzťahu k cudzincom sám „nemá, kde by hlavu sklonil.“¹⁵ Svojich

¹⁰ Mac Donald, Wiliam, *První List Korintským* (Ostrava: Vydavatelství Křesťanských sborů, 1990). Str. 103

¹¹ HANES, P. *Dejiny kresťanstva*. Banská Bystrica: KTK PF UMB, 2009 Str. 387

¹² BOSH, D. J. *Dynamika kresťanskej misie I-III diel*. [s.l.]: Stredoeurópske centrum misijných štúdií, 2009

¹³ Dt 10,12.18-19

¹⁴ Mt 2,13

¹⁵ Lk 9,58

nasledovníkov - cirkev nie len učil, ale aj Duchom Svätým usposobil naplniť prikázania: milovať „svojho blížneho ako seba samého“¹⁶ a „nezabúdať na pohostinnosť“.

Na začiatku knihy Skutkov si čítame o živote v prvom, jeruzalemskom zbore, v ktorom nemáme priamo záznam riešenia otázky prisťahovalectva, a predsa už tam vidíme napätie v prístupe k starostlivosti o vdovy z domáceho hebrejského prostredia a o vdovy prozelytov s helenistickým pozadím.¹⁷ Neskôr obrátením prvých pohanov k viere a ich pripojením k cirkvi, ktorí si väčšinu svojich kultúrnych zvyklostí ponechali, nastali v zboroch nové napätia. Židia „pod zákonom“ sa snažili ovplyvňovať pohanov „bez zákona“ a naopak.

Prenasledovanie v 1.st spôsobovalo často presun veriacich rôzneho etnika a pozadia na nové miesta (Akvila a Priscila, Apollo, Démas, Títus). Dokonca asi v r. 66 došlo k preťahovaniu celého jeruzalemského zboru z dôvodu obliehania Jeruzalema na nové miesto v Pelle (Dekapolis)¹⁸ a časť zboru sa presťahovala spolu s apoštolom Jánom do Efezu v Malej Ázii, kde ich prijali a kde bol podľa Polykarpa, jeho učeníka, starším. Práve tam sa mohol zdokonaľiť v gréčtine, v ktorej napísal aj svoje evanjelium, listy a apokalyptický spis. V epištolách si čítame aj o tzv. „odporúčacích listoch“, ktoré mali zabezpečiť prijatie a vzájomnú akceptáciu v zboroch pre migrujúcich.

2.2 V posledných storočiach

Aj v ďalších storočiach, v stredoveku a po reformácii sa opakoval ten istý scenár. Veriaci boli z dôvodu vojen a prenasledovania vypudení zo svojich domovov a ocitli sa na nových miestach, kde sa museli prispôbiť a kde sa miestne spoločenstvá museli prispôbiť im. V 16. st. to boli jednotlivci, ktorí utekali pred perzekúciou ako Farel a Kalvín, ktorí pôsobili spoločne v Ženeve a nútené museli opustiť mesto pre obyvateľov prehnané náboženské reformy. Kalvín však po príchode do Štrasburgu nezaháľal a práve tam sa oženil a pokračoval v práci na svojich Inštitúciách. Anabaptista Hubmaier utekal pred prenasledovaním a prepojil tak švajčiarsky, juhonemecky a moravsky anabaptizmus.¹⁹ Boli to práve moravskí Anabaptisti, ktorí prišli na západné Slovensko ako prisťahovalci a šikovní remeselníci. Bola to Jednota bratská, ktorá na čele so svojim posledným biskupom Komenským po bitke na Bielej hore, boli prijatí ako exulanti v Poľsku, Prusku, Uhorsku, Holandsku, kde sa stali požehnaním pre domácych.

¹⁶ Lk 10,27; Heb 13,2

¹⁷ Sk 6,1

¹⁸ HANES, P., Dejiny kresťanstva Str. 41

¹⁹ HANES, P., Dejiny kresťanstva Str. 254

A bola to práve rodina Neisserovcov z Moravy, ktorí mali korene v Jednote bratskej a ako prví sa usadili na pozemku Grófa Zinzendorfa v Ochranove, v Sasku. Luteránskeho farárovi Rothovi gróf pri jeho menovaní do služby na jeho panstve povedal: „Kúpil som tento statok preto, lebo chcem stráviť život so sedliakmi a získať ich duše pre Krista.“²⁰ Ďalšia skupina Moravanov na ceste do Lešna v Poľsku sa zastavila na grófstve a nakoniec ostala. Zinzendorf sa obetoval pre týchto ľudí. Prijímal týchto sedliakov s ich slabosťami, riešil ich spory, trávil s nimi čas v rozhovoroch. Dokonca obetoval výhodné postavenie na kráľovskom dvore v Drážďanoch a plne sa venoval duchovnej službe v Ochranove ako pomocný farár. Na sklonku života si vzal po smrti prvej manželky sedliačku Annu, čo ho stálo šľachtické postavenie.

Zinzendorf videl pády. Na panstvo sa nasťahoval muž menom Kruger. Najprv nabádal spoločenstvo, aby sa oddelilo od luteránskej cirkvi, neskôr, keď získal na svoju stranu aj vplyvných Moravanov prehlásil o Ludwigovi Z., že je „šelmou“. No gróf ani vtedy nepoužil svoju silu, aby vyhostil neporiadnikov. Rozdelenie bolo veľké a on sa len modlil a spieval. Nakoniec sa Kruger psychicky zrútil a sám odišiel. Zinzendorf videl aj víťazstva. Ľudí, ktorí mu ubližovali, pozval opäť k spolupráci. So slzami ho prosili o odpustenie. Spolu prežili v roku 1727 pôsobenie Ducha, keď sa horlivo modlili, spievali a vylievali svoje srdcia pred Bohom. Spolu zažili vyslanie v pomere najväčšieho množstva misionárov do sveta. Takto jeden človek, odhodlaný slúžiť Bohu, aj keď netušil na začiatku ako, uvidel svoje obohatenie cez prisťahovalcov a vzájomnou službou sa spoločne stali požehnaním pre celý svet.

2.3 Ukrajinci sa stali utečencami

Po vypuknutí vojenského konfliktu na Ukrajine od prvého dňa množstvo Ukrajincov húfne opúšťalo svoje domovy a stali sa utečencami a cudzincami v susedných krajinách. Na východnej hranici EU bol enormný nával. V dlhej fronte smerom k Vyšnému Nemeckému ešte na Ukrajinskej strane pomaly peši postupovali matky s malými deťmi v chladnej marcovej noci. Pohľad, ktorý privádzal k slzám. Zbory Cirkvi bratskej na východe od začiatku pomáhali utečencom s krátkodobým ubytovaním, zbory v strede Slovenska a na západe zabezpečovali dlhodobé ubytovanie a inú sociálnu starostlivosť. Tu sa však vynárala otázka: Čo bude ďalej? Vrátia sa Ukrajinci späť? Ak áno, kedy? Ak zostanú, ako budeme spolunažívať? Bol to pre cirkev nie len problém, výzva, ale aj príležitosť naplniť Ježišov príkaz.

²⁰ JANET A GEOFF, B. *Gróf Zinzendorf*. Kežmarok: Vivit Str. 34

3. Pre Ukrajincov akoby Ukrajinec

3.1 Osobné povolanie k službe Ukrajincom

Bola to nebohá Anička Gajdošová, keď ešte bývali s Gabim v Prešove, ktorá mňa a ešte ďalších pozvala k sociálnej aj duchovnej službe deťom z detského domova v Zakarpatskej oblasti. Písal sa rok 2002. Odvtedy som veľakrát v tíme alebo sám navštívil bratov a sestry na Ukrajine. Povzbudzoval som ich Slovom, pomáhal aj prakticky. Silnú stopu vo mne zanechalo čítanie trilógie „Šťastie stratených duší“²¹. Zamiloval som si krajiny na východe. Ľudí, ktorí trpeli pre vieru. A zamiloval si ich aj tak, že som sa oženil v lete v roku 2013 s Vierkou z Velikych Lúčok, z Ukrajiny.

Veľké poslanie nášho Majstra mi znelo: „*čičte mi učeníkmi všetky národy*.“²² Tak som sa aj ja vydal do tejto úlohy slúžiť ľuďom z iného prostredia. Čím je jazyková, kultúrna, sociálna, mentálna bariéra väčšia, tým je to pre misionára väčšia výzva. Ježišovi je daná všetka moc na nebi i na zemi a v tomto zmocnení túžim vždy znovu a znovu vychádzať k hladným dušiam.

Prvá skúška prišla v roku 2014, keď Rusko anektovalo Krym. Už vtedy s manželkou sme sa snažili pomôcť jednotlivcom z Mariupolia. Postupne si ma Pán pripravoval aj s rodinou a spoločenstvom, kde som, pre službu, ktorú konáme dnes. Bez Božieho povolania a Jeho pomoci by to nebolo možné. Skúšok bolo odvtedy veľa a ešte aj bude, ale vďaka Božej milosti bolo a bude aj veľa víťazstiev.

3.2 Integrácia Ukrajincov v Prešove

Veľa utečencov z Ukrajiny našlo v meste, kde žijem, domov práve preto, že ich deti, alebo deti ich známych študujú v Prešove na vysokej škole. Veľmi rýchlo sa zaplnili nie len internáty, ale aj tri ubytovne pre odídencov, ktoré zriadilo mesto, kraj a Ministerstvo vnútra. Keďže v našom meste je Pravoslávne a Gréckokatolícke biskupstvo, rovnako ako aj Katedra Ukrajistiky na Prešovskej Univerzite, Ukrajinským utečencom bola ponúkaná pomoc z mnohých strán. Ponuka jazykových kurzov, zamestnania, kultúrnych akcií bola pestrá. Preto sa aj rýchlo mnohí udomácnili a zapadli do prešovského prostredia.

Aj v našom zbore sme boli nápomocní krátkodobým ubytovaním, výpomocou pri vybavovaní dokladov na úradoch, hľadaní práce, kurzov. Boli sme si však vedomí, že spolu s tým je naším poslaním predovšetkým zvestovať evanjelium a privádzať ľudí ku Kristu a do cirkvi. Asi

²¹ CHRAPOV, N. P. *Šťastie stratených duší*. [s.l.]: MSEJK, 2013

²² Mt 28,20

najsilnejším momentom bolo pre mňa, keď sme zorganizovali pre 60 detí prevažne z nekresťanského prostredia denný tábor, kde spievali kresťanské piesne a počuli svedectvá o nasledovaní Krista. A tiež, keď na záver tábora prišli aj s rodičmi na naše nedeľné bohoslužby. Iných tridsiatich sme zobrali na zborový letný pobyt. O rok neskôr na víkendovke, kde ich bolo 56 a polovica hľadajúcich, sme mohli hovoriť o nádeji, viere a láske v Bohu. To všetko s cieľom zvestovať im evanjelium a Krista a pozvať ich znovu na naše nedeľné bohoslužby, kde sme zabezpečovali v prvých mesiacoch aj preklady. Výsledkom bol ich záujem o ďalšie stretnutia. Táto služba pokrývala predovšetkým ľudí z necirkevného prostredia.

Ďalším ovocím našej služby boli veriaci Ukrajinci, ktorí sa natrvalo zapojili nie len do stretávania sa, ale aj do služby v zbore. Cenil som si na nich to, že sa riadili slovami Pána: „*Do ktoréhokoľvek domu prídete, zostaňte tam, kým neodídete odtiaľ.*“²³ Mohli mať výhrady k nám pre učenie alebo prax, ale nemali. S vďačnosťou nás prijali a prijímajú.

Rovnako aj my sme ich s vďačnosťou prijali. Tak sme tomu porozumeli, že nemáme vytvárať pre nich separátne Ukrajinské zbory. „*Nie je Žid ani Grék*“, inak povedané, nie je Slovák ani Ukrajinec, „*ale všetci jedno v Kristovi Ježišovi*“.²⁴ Preto ak oni prijali nás, my sme povinní prijať ich. Akékoľvek rasové neprijímanie sa, ba neznášanlivosť nemá miesta v cirkvi, Jeho tele, kde všetkých „*spojil v jedno a zboril nepriateľstvo.*“²⁵ Samozrejme sme však vytvorili pre Ukrajincov v ich jazyku vlastné stretnutia, aby lepšie rozumeli Biblii a evanjeliu.

Všestrannosť našich bratov a sestier je zjavná. Jedna študentka na VŠ sa zasadila o opätovné rozbehnutie stretávania vysokoškolskej mládeže v našom zbore. Mládež, stredná generácia, ale aj starší sú nápomocní pri speve, príprave programov na tábory. Ich skúsenosti s prípravami denných letných táborov pre deti a dorast sú veľké. Rovnako aj bratia sú pri výklade Božieho slova fundovaní.

Integrácia utečencov v našom spoločenstve mala podobné výzvy, ako ich mala v dejinách prvotná cirkev alebo Moravskí bratia. Zvyky oboch strán niekedy narazili na seba. Rozdiely boli prekonané Kristovou láskou a vzájomnou úctou. Ak sa niektorí Ukrajinci aj pomodlili vo svojom jazyku na bohoslužbách bez prekladu, tí čo rozumeli, povedali: „Amen“ a tí, ktorí nerozumeli z ich života poznali správanie našich Ukrajinských bratov a sestier, ktoré korešpondovalo s ich slovami.

²³ Mk 6,10

²⁴ Ga 3,28

²⁵ Ef 2,14

3.3 Služba na iných miestach

Na rôznych miestach sveta je služba Ukrajincom rôzna. Iná je v USA, kde už desaťročia existujú ukrajinské zbory, ktoré nemajú problém prijať nových emigrantov. Iné je to v Nemecku, kde existuje niekoľko desiatok zborov ruskojazyčných Nemcov, Menonitov alebo Baptistov, ktorí sa vrátili po rozpade ZSSR. A iná je napr. v Belgicku, kde doposiaľ neexistovali žiadne komunity Ukrajincov a kde je natoľko iná kultúra, jazyk, cirkvi, že pre ich existenciu je vhodné vytvoriť aj vlastné cirkevné zbory. Osobne poznám brata Sašu z Velikých Lučok, ktorý už skôr pracoval v Bruseli a usadil sa tam a bol poverený biskupom zo Zakarpattia založiť Ukrajinský zbor.

Na východe Slovenska sme sa stretli so snahami kórejsko – ukrajinských misionárov založiť samostatné zbory, či iní zahraniční misionári nás povzbudzovali založiť Ukrajinské zbory. Vysvetlil som im, že u nás na Slovensku je podobný jazyk, kultúra i cirkvi ako na UA. Preto nie je nutné vytvárať samostatné komunity a zbory pre veriacich Ukrajincov. Ďalší Ukrajinec - Žeňa z nášho mesta sa za rok tak dobre etabloval v miestnom Evanjelickom zbore, že s ním môžem plynule rozprávať slovensky. Napriek tomu, že jeho pozadie je letničné, zžil sa s tradičnejším prostredím a je veľmi horlivý a nápomocný v prostredí, kde žije.

To, pre aký model sa rozhodneme, je vždy individuálne. Na jednej strane vidieť cirkevný zbor, kde sú zastúpené rôzne etniká je veľkým svedectvom a nedokonalou ukážkou večnej dokonalej spoločnosti Boha a ľudí. Na druhej strane násilné spájanie etník v jednom spoločenstve bez dostatočnej vzájomnej transformácie vyvoláva len rozbroje a neprináša progres.

Naša spoločnosť nevníma oddeľovanie sa Ukrajincov od majority pozitívne. Slováci chcú vidieť, že „ich návšteva“ si privykla, cíti sa ako doma, naučila sa jazyk i miestne spôsoby, deti sa vzdelávajú a rodičia si našli prácu. Preto aj kvôli svedectvu je vhodné, aby veriaci prisťahovalci u nás ukázali čo najväčšiu snahu etablovať sa.

Záver

Zodpovednosťou a úlohou našich zborov pri adaptácii Ukrajincov v našich zboroch je okrem vyššie spomenutých mnohých aktivít hlavne tá jedna. Som šťastný, že sa nám darí v zboroch napĺňať slovo: „*Prijímajte sa navzájom, ako aj Kristus prijal vás na slávu Božiu.*“²⁶ Avšak potrebujeme v tomto poznaní naďalej rásť. Prijímať našich ukrajinských priateľov, znamená

²⁶ Rim 15,7

prijímať aj ich postoje a prax. Možno si to neuvedomujeme, ale pre väčšinu z nich je zarážajúce ba až poburujúce, že nemáme problém si otvoriť pivo, či štrngnúť si poháromi s kvalitným vínom. Aj tu by sme sa mali naučiť v našich zboroch, že ak obmedzíme našu slobodu a prispôsobíme sa im, stane sa nám to v konečnom dôsledku požehnaním.

Keď sme minulého roku dokončili úspešne víkendovku pre Ukrajincov, povedal som ukrajinským priateľom, že si chcem počas prázdnin trochu oddýchnuť. Moji ukrajinskí spolupracovníci mi hovoria: „Oddych a v lete? Veď práve teraz treba podchytiť v zárodku ich vieru.“ Tým ma prehovorili a tak sme pokračovali v práci, aj keď boli prázdniny.

Gróf Zinzendorf a jeho spolupracovníci sa prispôsobili migrantom, ktorým slúžili. Moravskí bratia sa prispôsobili cirkvi, autoritám a novému prostrediu, ktoré ich prijali. Nech aj my spolu s našimi ukrajinskými priateľmi sa vieme navzájom tak prispôbiť, aby sme sa spoločne stali požehnaním svetu tak, ako sa stali Ochránovskí bratia. A to všetko na slávu Božiu.

Použitá literatúra

BOSH, D. J. *Dynamika kresťanskej misie I-III diel.* [s.l.]: Stredoeurópske centrum misijných štúdií, 2009. ISBN 978-80-903986-2-7.

HANES, P. *Dejiny kresťanstva.* Banská Bystrica: KTK PF UMB, 2009. III.

HÖRSTER, Gerhard. *ÚVOD DO NOVÉHO ZÁKONA.* 1. vyd. [s.l.]: Evangelikání teologický seminář v Praze, Oliva, 1994. ISBN 80-85942-04-6.

CHRAPOV, N. P. *Šťastie stratených duší.* [s.l.]: MSEJK, 2013. ISBN 978-80-89279-97-5.

JANET A GEOFF, Benge. *Gróf Zinzendorf.* Kežmarok: Vivit. ISBN 978-80-8175-002-1.

NESTLE, Eberhard et al. eds. *Novum Testamentum Graece.* 28. revidierte Auflage, 7. korrigierter Druck. vyd. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 2022. ISBN 978-3-438-05140-0.

SLOVENSKÁ BIBLICKÁ SPOLOČNOSŤ. ed. *Študijná Biblia: Slovenský ekumenický preklad: úvodné články ku každej biblickej knihe krížové odkazy a vysvetlivky vyše 20.000 výkladových poznámok register pojmov a konkordancia mapy, grafy a ilustrácie.* Banská Bystrica: Porta libri : Bible Society, 2015. ISBN 978-80-8156-052-1.

WILIAM, Mac Donald. *První List Korintským.* Ostrava: Vydavatelství Kresťanských sborů, 1990. ISBN 80-85237-00-8.

Biblia, *Evanjelický preklad,* Liptovský Mikuláš: Tranoscius, 1978

2. EXEGÉZA BIBLICKÉHO TEXTU

Ef 2,1-10

1 Vlastný preklad textu Ef 2,1-10²⁷

και υμας οντας νεκρους τοις παραπτωμασιν και ταις αμαρταιαις 2εν αις ποτε περιεπατησατε κατα τον αιωνα του κοσμου τουτου κατα τον αρχοντα της εξουσιας του αερος του πνευματος του νυν ενεργουντος εν τοις υιοις της απειθειας 3εν οις και ημεις παντες ανεστραφημεν ποτε εν ταις επιθυμιαις της σαρκος ημων ποιουντες τα θεληματα της σαρκος και των διανοιων και ημεν τεκνα φυσει οργης ως και οι λοιποι 4ο δε θεος πλουσιος ων εν ελεει δια την πολλην αγαπην αυτου ην ηγαπησεν ημας 5και οντας ημας νεκρους τοις παραπτωμασιν συνεζωοποιησεν τω χριστω χαριτι εστε σεσωσμενοι 6και συνηγειρεν και συνεκαθισεν εν τοις επουρανιοις εν χριστω ιησου 7ινα ενδειξηται εν τοις αιωσιν τοις επερχομενοις τον υπερβαλλοντα πλουτον της χαριτος αυτου εν χρηστοτητι εφ ημας εν χριστω ιησου 8τη γαρ χαριτι εστε σεσωσμενοι δια της πιστεως και τουτο ουκ εξ υμων θεου το δωρον 9ουκ εξ εργαων ινα μη τις καυχησηται 10αυτου γαρ εσμεν ποιημα κτισθεντες εν χριστω ιησου επι εργοις αγαθοις οις προητοιμασεν ο θεος ινα εν αυτοις περιπατησωμεν.

A vás, ktorí ste boli mŕtvy v prestúpeniach a hriechoch, ktorých ste kedysi žili podľa veku tohto sveta, podľa vládcu anjelskej moci povetria, ducha teraz pôsobiaceho v synoch neposlušnosti, medzi ktorými sme aj my kedysi žili v žiadostiach tela pôsobiacich v nás podľa vôle tela a zlého zmýšľania a boli sme od prirodzenosti synmi hnevu ako aj tí ostatní. Ale Boh, ktorý je bohatý v zmilovaní pre svoju veľkú lásku, zamiloval si nás, ktorí sme boli mŕtvy v prestúpeniach, spolu oživil v Kristovi – milosťou ste zachránení – a vzkriesil a dosadil do neba v Kristovi Ježišovi, aby dokázal v budúcnosti prichádzajúce nesmierne bohatstvo Jeho milosti v dobrotivosti pri nás v Kristovi Ježišovi. Lebo milosťou ste vyslobodení skrze vieru. – A to nie z nás, je to dar Boží, - nie podľa skutkov, aby sa nikto nechváľil. Lebo sme Jeho dielom, stvorení v Kristovi Ježišovi k dobrým skutkom, ktoré Boh vopred pripravil, aby sme v nich kráčali.

2 Kontext

2.1 HISTORICKÝ

List Efežanom bol „pravdepodobne okružným listom“²⁸ adresovaný širšej skupine veriacich. Autorom je apoštol Pavol, ktorý ako Kristov služobník má povinnosť verne priblížiť aj dejinné fakty,

²⁷ NESTLE, E. et al. eds. *Novum Testamentum Graece*. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 2022, s. 592.

ktoré sa odohrali v 1.st n.l. vo vtedajšej Rímskej ríši. Židia dovtedy očakávali splnenie Božích prísľubov a prorociev o mesiášovi – kráľovi, ktorý mal priniesť slobodu a Božiu vládu do Izraela. To sa podľa nasledovníkov, apoštolov Ježiša Krista uskutočnilo práve vďaka Ježišovi, jeho službou, smrťou a z mŕtvych vstavím.

Pavol najprv prenasleduje novozaloženú cirkev, ktorá hlása ako Mesiáša Ježiša z Nazaretu. Ale po osobnom zjavení Ježiša a obrátení okolo roku 32 n.l.²⁹, porozumie posolstvu evanjelia, ktoré ďalej hlása ako služobník evanjelia a apoštol prevažne medzi pohanmi. Práve pre svoju službu Bohu sa dostane do konfliktu so Židmi, ktorí ho chcú odsúdiť na smrť, ale on sa odvolá k cisárovi do Ríma. Tam okolo roku 60 n.l. píše viacero listov, aby vyučoval, utvrdil, povzbudil a napomenul (Ef 3,13; 4,1) Cirkev. Tu sa zrodil pôsobením Svätého Ducha z jeho pera asi aj List Efežanom.

2.2 OBSAHOVÝ KONTEXT KNIHY

Čitatelia listu dôverne poznali apoštola Pavla, keď medzi nim strávil 3 roky služby na svojej 3. misijnej ceste. Prirodzene aj Pavol prežíva zodpovednosť (3,2) za cirkev v Efeze a okolí. Napriek obmedzeniam, väzeniu (3,1), vzdialenosti Pavol upevňuje veriacich a pripomína im Boží zámer s nimi (1,4; 3,9), ich hriešnu minulosť (2,1), záchranu v Kristovi (2,5) a slávnu budúcnosť (1,21). Zmierenie ktoré máme s Bohom (2,16) sa prejavuje pokojom medzi sebou v jednote Ducha (2,16.18). Cirkev takto rastie ako svätý chrám v poznávaní Božej lásky (2,21; 3,18). Z tohto základu (2,20) a povolania vychádzame pre praktický život (4,1) v jednote a svätosti (4,4.24).

V 1. kapitole Pavol čitateľov vťahuje do Božieho zámeru s človekom, k akým požehnaniám sú predurčení veriaci v Krista. Zjednotil ich s Bohom aj navzájom v tele – cirkvi. Následne v mnou vykladanom texte 2,1-10 Pavol najprv pripomína čitateľom ich hriešnu minulosť vyjadrením „A vás... mŕtvych“. Ukazuje na duchovné a telesné previazanie s kniežaťom zlých mocností. Následne dochádza k zlomu – k záchrane z milosti skrze Krista - ako sa dosahuje spasenie. V 10. verši dochádza k vyvrcholeniu tvrdením, že spasení sú Jeho stvorením. Boh to spôsobil. Zvyšok 2. kapitoly nám ukazuje na zjednotenie Židov a pohanov, ktorí sú v Kristovi Ježišovi a spoločne sú budovaní v Boží príbytok.

2.3 OBSAH ODDIELU V KONTEXTE PÍSMÁ

Apoštol Pavol v Ef 2,1-10 pripomína v kontexte celej Biblie zásadné teologické pravdy o:

²⁸ Študijná Biblia, Slovenský ekumenický preklad, s. 1987

²⁹ HÖRSTER, G. ÚVOD DO NOVÉHO ZÁKONA. [s.l.]: Evangelikání teologický seminář v Praze, Oliva, 1994, s. 93.

- A. Hriešnosti človeka a duchovnej previazanosti s mocou zlého. Ukazuje ako je človek podriadený plniť vôľu tela – telesnosti, a žije v neposlušnosti voči Bohu. Už po páde vidíme ako sa hriešnosť a telesnosť ľudstva prejavovala pred potopou (Gn 6,5-6). Rovnako neskôr žalmista Dávid si uvedomuje porušenosť a odpadnutie od Boha (Ž 14,1n). To Pavol pripomína aj v inom svojom NZ liste do Ríma: „*Ved' práve sme obvinili Židov i Grékov, že všetci sú pod hriechom.*“ (Rim 3,9)
- B. Z tohto stavu sme spasení jedine z milosti, nie podľa svojich zásluh. Je to dar Boží. V Kristovi sme boli oživení z mŕtvych. To si uvedomovali vo svojom pokolení Noach (Gn 6,8), Dávid (Ž 31,17), Habakuk (Hab 2,4). Pavol pred svojou smrťou pripomína svojmu žiakovi Timotejovi, že nie je zachránený svojimi skutkami, ale z milosti (2Tim 1,9).
- C. A to všetko preto, aby sme ako Jeho nové stvorenie v Kristovi Ježišovi konali už len dobré skutky. Už Izaiáš v SZ sníva nádherný sen, že „*nebudú robiť zle na vrchu Jeho svätosti*“ (Iz 65,25). Tento sen sa postupne pri nás naplňa a definitívne uskutoční pri Kristovom druhom príchode (Zj 22,3a).

3 Žáner

Jedná sa o epištolu. Vyučujúci, pastiersky list duchovnej autority cirkvi pre veriacich, svätých. Epištola obsahuje jasne definovanú formu: „*odosielateľ, adresát, pozdrav, modlitebné prianie alebo vďakyvzdanie, vlastný obsah, záverečný pozdrav, rozlúčku*“³⁰. Apoštol ako duchovná autorita cirkvi zanecháva teologické pravdy pre (konkrétnych) veriacich ako svoj „odkaz“ (3,3-4) celej Cirkvi (3,10; 5,32). Používa SZ obrazy ako chrám, krv, múr, aby vyjadril duchovnú realitu nového života veriacich novej doby. List obsahuje inštrukcie, napomenutia a samozrejme pozdravy. „*Vyskytuje sa tu 35 hapaxlegomien (slová, ktoré sa vyskytujú v NZ len tu)*“³¹.

4 Štruktúra textu

4.1 KĹÚČOVÉ ZLOMY, SPOJOVACIE VÝRAZY

„*A vás mŕtvych*“ (2,1). Kým autor v prvej kapitole pripomína slávny Boží zámer s človekom na konci čoho je dokonalá jednota v tele – cirkvi s Bohom, začiatok 2. kapitoly začína zlomom, čím je jeho zámerom pripomenúť veriacim ich hriešnu minulosť (podobne to robí v 2,11). Tým vzniká

³⁰ Gordon D., Jak číst Bibli s porozuměním, s. 43

³¹ G. Höster, Úvod do nového zákona, s. 124

napätie v texte, ktoré vyvrcholí veľkým ALE: „*Ale Boh, ...si nás zamiloval*“ (2,4). Pre bohatstvo Lásky a Milosti (nezaslúženej priazne) nás Boh skrze dielo záchrany v Kristovi oživil, vzkriesil, posadil v nebi. Ďalším zlomom v texte ukazuje, ako prijímame túto záchranu: „*Lebo sme spasení skrze vieru*“ (2,8), tu a teraz. Popiera teológiu záslužnosti a vyzdvihuje teológiu „sola fide“. Posledný zlom ukazuje na našu budúcnosť. K čomu sme určení – dobrým skutkom a z čoho to pramení: „*Lebo sme stvorení v Kristovi*“ (2,10).

4.2 Štruktúra pre tvorbu kázne

- A. Človek je duchovne mŕtvy, poddaný telesnosti, žije pod duchovnou vládou moci zlého a sveta. Sme podriadení plniť vôľu tela, a žijeme v neposlušnosti voči Bohu (v.1-3).
- B. Z tohto stavu sme spasení jedine z milosti Božím pôsobením z lásky voči hriešnikom. V Kristovi sme boli duchovne oživení s prísľubom vzkriesenia a oslávenia v nebi. To vykonal Boh v Ježišovi Kristovi (v.4-7).
- C. Sme spasení z milosti nie zo svojich skutkov, zásluh. Len vierou ak prijímame Boží dar. To je krokom zase z našej strany (v 8.-9).
- D. A to všetko preto, aby sme ako Jeho nové stvorenie, Jeho (umelecké) dielo v Kristovi Ježišovi konali už len dobré skutky. (v.10)

5 Kľúčové slová

Hriech – je výraz pre neposlušnosť voči Bohu. Je urážkou a porušením Božích noriem.³² Hriech (hamartia) znamená minútie sa cieľa, nedosahovanie štandardu. Pavol sa zamýšľa nad dosahom a rozsahom hriechu v živote človeka viac napr. v liste Rimanom 1-3.

Mŕtvy – človek, ktorý je v hriechu, je mŕtvy. Duchovne zomreli prvý ľudia hneď pri páde (Gn 2,17), telesne po istom životnom časovom úseku na zemi (Gn 5,5b).

Spasenie – je biblický výraz k označeniu akéhokoľvek milostivého vyslobodenia (záchrany), spôsobeného Bohom, zvlášť však duchovného vyslobodenia z hriechov a jeho dôsledkov (smrti, súdu a pod.), predpovedané SZ prorokmi a uskutočneného v poslaní a diele Ježiša Krista, Spasiteľa. NZ používa dva pojmy: sózein a sôtéria. Slovesá: „oživil, vzkriesil, posadil“ vo veršoch 5 a 6 sú akýmsi synonymami slov spasenie, spasiť v súvislosti s duchovnou záchranou.

Milosť – Vo vzťahu Boha k človeku ide vždy o nezaslúženú priazeň, náklonnosť (charis). Je to ústredný pojem NZ. Pavol zdôrazňuje pozitívne tvrdenie, že sme zachránení len z Božej milosti skrze dôveru v Krista.³³

6 Hlavná myšlienka

6.1 Myšlienky, ktoré obsahuje oddiel

- A. Absolútna skazenosť. Človek vo svojej prirodzenosti bez Boha je duchovne mŕtvy, žije podľa spôsobov sveta, kniežata povetria, tela.
- B. Boh je veľmi bohatý v láske a zmilovaní. Obživuje mŕtvych skrze dielo vykonané v Ježišovi Kristovi.
- C. Človek svojimi skutkami – zásluhami nevie zmeniť svoj mŕtvolný stav, ani z neho vyplývajúce pôsobenie. Boží dar záchrany sa prijíma len vierou v dielo Kristovo.
- D. Omilostení a oživení Bohom teraz ako nové stvorenia v Kristovi žijú pre nebeské veci a konajú dobré skutky na slávu Božiu.

6.2 Hlavná myšlienka vybraného textu pre kázeň

Boh zachraňuje hriešnikov vďaka svojej milosti zo smrti pre život, ak mu uveria.

³² A. Novotný, Biblický slovník, s.223, 451, 947, 426

³³ J. Stott, Efežanom, s.71

6.3 Názov kázne

Boh zachraňuje hriešnikov.

7 Komentár – výklad pôvodného významu.

- A. Absolútna skazenosť (v.1-3). Pavol svojim čitateľom pripomína ich hriešnu minulosť (Sk 19,18-20), ich morálny a duchovný stav. Robili skutky, ktoré boli bezbožné. Ich myslenie bolo podľa okolitého sveta – „*spoločnosti, ktorá je organizovaná bez ohľadu na Boha*“³⁴. Žili život podľa diabla – ktorý je vrah človeka a otec lži od počiatku, podľa tela – telesnosti, ktorá bojuje proti Duchu Božiemu a odporuje Mu. Človek žiadnymi svojimi dobrými skutkami sa nemôže zachrániť.
- B. Záchrana pochádza od Boha (v.4-7).³⁵ Tu sa nachádza najväčšie „ALE“ Biblie: „*Ale Boh, ...si nás zamiloval.*“v.4. Dochádza tu ku kľúčovému zvratu: od neposlušnosti k poslušnosti, od beznádeje k nádeji, od zatratenia k záchrane. Boh je iniciátorom pomoci pre človeka zo stavu, z ktorého si nie je schopný pomôcť. Boh nás ako stvorenie miluje, daroval nám obživenie v Kristovi skrze jeho dielo ospravedlnenia na kríži a vzkriesenia a to nezaslúžene – z milosti. Vzkriesil nás pre nový život v nebi. Prešli sme zo smrti do života. Boh to všetko urobil preto, aby na celú večnosť „*na nás ukázal, bohatstvo svojej milosti*“ v.7.
- C. Človek prijíma túto ponúkanú záchranu „*od Božieho spravodlivého hnevu pre hriech*“³⁶ len cez osobnú vieru v toto Božie spasiteľné dielo. Vierou prijímame tento dar. Nie pre svoje zásluhy zmeníme svoj hriešny stav. Nie pre svoje dobré skutky sme zachránení pred Božím spravodlivým hnevom a odsúdením. Ak sa v dôvere Bohu a Jeho plán záchrany odovzdáme, sme spasení.
- D. Výsledkom spasenia je, že sme Jeho dielom vykúpenia – dielom Jeho rúk, a nie našich. „*Nekonáme skutky preto, aby sme boli spasení, ale preto, že sme spasení.*“³⁷ To všetko na základe Božích zámerov od vekov až naveky.

³⁴ J. Stott, Efežanom, s.61

³⁵ Ľ. Fazekaš, Kristovo telo, s.28

³⁶ J.D. Douglas, Nový Biblický slovník

³⁷ W.M. Donald, Efežanom, s.37

8.1 ČO S HRIECHOM?

V dnešnej postmodernej dobe, kedy „*stratili legitimitu ideológie, globálne koncepcie, myšlienkové sústavy*“³⁸ je rovnako náročné, ak nie náročnejšie, ako pred 2000 rokmi v helenistickej kultúre, hovoriť o hriechu, mŕtvote a skazenosti človeka. Postmoderný skeptik sa domnieva, že „*existuje množstvo protirečiacich si pozícií... a že dnešná pravda sa môže zajtra ukázať ako omyl.*“ Ako je možné ľuďom dneška, ktorí relativizujú konanie zla a akékoľvek spochybňovanie pravosti motívov pri konaní dobrých skutkov je absolútne neprípustne (Prís 17,15), priblížiť pravdu nášho textu Ef 2,1-10? Veď súčasná doba tolerance a nespochybňovania človeka to nepripúšťa.

Mnohí sa nehlásia k žiadnej ideológii či náboženstvu a prejavujú známky mravnej kredibility. Úspech zdravého športovca, temperamentnosť filmovej hviezdy, rozhladenosť učenca, nám podvedome nedovoľuje hovoriť o ich hriešnosti a mŕtvote. Ale. „*Ak nie sú zachránení Kristom, tak to musíme naozaj povedať.*“³⁹

Na strane druhej, masoví vrahovia, strelba na školách, bezdôvodná okupácia cudzieho územia... sa stáva čoraz viac „normálnejším“ a „akceptovanejším“. Stalo sa. Povieme: „Čo s tým...?“ – pokrčíme plecami a svet ide ďalej. A práve v tejto beznádeji, aj nám, žijúcim v 21. storočí, tento text z Efežanom, dáva odpoveď, nádej a záchranu.

V každej dobe bolo srdce človeka rovnako hriešne. Nárokovalo si byť akceptované na základe svojich dobrých skutkov, alebo ospravedlňovalo si tie zlé. Jediným liekom pre hriešne srdce človeka je počuť pravdu o svojej hriešnej padlej prirodzenosti. Aj dnes musíme zvestovať tento fakt a modliť sa o pomoc Ducha Svätého, aby spoznali hriešnici túto pravdu, ktorá ich vyslobodí (Jn 8,32).

8.2 ČO S MILOSTŤOU?

To druhé, čo nás dnešný svet „učí“ je, že „máš na všetko nárok“. Máš práva! Všetko ide akosi automaticky: Výplata na účet, dostupnosť tovaru a dovoz až pred dvere, vysoká úroveň medicíny... A tak, ak hovoríme o nezaslúženej Božej priazni vďaka Kristovi na Golgote, berieme to akosi samozrejme, že nám Boh niečo daroval. Dokonca akosi nepripúšťame, že by to bolo inak. A tak

³⁸ Wikipédia, pojem: postmoderna doba, online

³⁹ J. Stott, Efežanom, s.61

myslenie - dnešných bežných ľudí, že "Dobry Boh nemôže poslať ľudí do pekla", ale aj kresťanov, ktorí začínajú brať na ľahko milosť Božiu (2Kor 6,1) – nás sústreďuje ešte viac na seba.

Opäť. Nech nám Svätý Duch pomôže poznať, že spasenie „*nie je z nás*“ (v.8), že my nemáme na nič nárok. Že len „*vierou*“ – plnou odovzdanosťou, dôverou v Boha a zrieknutím sa svojho – hriešneho, je cesta do neba. Nie ja som centrom vesmíru, ani svojho sveta. Boh je centrom. Z Neho, skrze Neho a pre Neho je to všetko.

8.3 V Bodoch Aplikácie v kázni

- Cieľom je, aby si poslucháči uvedomili svoj hriešny stav (minulosti). Viest poslucháčov k pokániu, k poznaniu ohavnosti hriechu.
- Vyzdvihnúť bohatstvo lásky a nezaslúženej priazne Boha k padlému stvoreniu.
- Nie na základe našich zásluh sme spasení (zachovávaní)!
- Žijeme preto, lebo On nám daroval život! Sme novým stvorením.

Zoznam použitej literatúry

FAZEKAŠ, Ľ. *Pavlov list Efežským*, Banská Bystrica: Trian, 2000

HÖSTER, G. *Úvod do Nového zákona*, Praha: Oliva, 1994.

MACDONALD, W. *Efežanom*, Báčsky Petrovec: Kristova cirkev bratov, 1974

DOUGLAS, J.D *Nový biblický slovník*, Praha: Návrat domu, 2009.

STOTT, J. *Efežanom*, Praha: Návrat, 1992.

NOVOTNÝ, A. *Biblický slovník*, Praha: Kalich, 1992.

3. RUKOPIS KÁZNE NA TEXT Ef 2,1-10

BOH ZACHRAŇUJE HRIEŠNIKOV

Milí bratia a sestry,

„keď pred rokom Robert Steinhäuser vychádzal z toaliet so zbraňou v ruke a s maskou na tvári, gymnazisti z nemeckého Erfurtu si mysleli, že ide iba o žart. Spočiatku preto nikto nespanikáril. Oblečený celý v čiernom kráčal po chodbe smerom k zborovni. Dobre vedel, kde sa nachádza a koho tam nájde – tých, ktorí ho podľa neho pripravili o možnosť zmaturovať. Tých, ktorí mu zobrali budúcnosť. Keď študenti začuli hlasný krik a zvuk streľby, rozbehli sa na všetky strany. Utiecť sa však nepodarilo všetkým. Bývalý študent zastrelil 16 ľudí.“ O mesiac neskôr po Erfurtskej tragédii *„Salvador Ramos (18) sa pohádal so svojou babkou, ktorú postrelil, a následne vtrhol asi náhodne po ceste do texaskej základnej školy Robb Elementary school, s ktorou nemal nič spoločné a spustil streľbu do malých štvrtákov. Zabil 19 detí a dve učiteľky.“* Šokujúce správy, ktoré obleteli svet. Prečo títo dvaja teenadžéri boli schopní spraviť takéto zlo? Krútime hlavami. Ale je to zlo, ktoré sa týka len tam a niektorých? Správy o šíriacom sa zle sú každý deň plné médií. Raketové útoky na susednej Ukrajine sú aj v týchto dňoch na bežnom programe. Prečo vidíme toľko zla a z čoho pramení? Prečítajme si Biblický text z Efežanom 2.kapitoly prvých 10 veršov, ktoré hovoria o tom, prečo človek robí tak veľa zla a o tom ako Boh zachraňuje hriešnikov vďaka svojej milosti zo smrti do života, ak mu uveria...

(1) Apoštol Pavol po tom, čo v prvej kapitole Listu Efežanom predstavil čitateľom dokonalý Boží zámer s človekom skrze Ježiša Krista..., začína druhú kapitolu slovami: *„Aj vás mŕtvych pre vlastné prestúpenia a hriechy...“* (v.1) Aj vás. Nie len čitateľov z pred 2000 rokov, ale aj nás sa týka zlo, ktoré je výsledkom hriechu v živote každého človeka a nie len také, ktoré vykonajú iní a nás to zasiahne. Ľudstvo je plné hriechu a jeho dôsledkov. A opäť. Je zlo ako následok hriechu len to, čo konajú „tí okolo mňa“? Nie! Aj ja som zhrešil! Aj ja konám zlo!

Tú spojku na začiatku môžeme tiež čítať: *„A vás“*. Veriaci v Efeze a okolí si mohli myslieť, že hriešna minulosť (Sk 19,18-20) je už dávno za nimi a s hriechom už nemajú nič spoločné. Čaká ich už len všetko krásne, čo Pavol opísal v prvej kapitole a žijú tým. Pavol im však takto pripomína minulosť v 1.-3. verši (podobne aj 2,11a). Skrátka. Hriech sa týka všetkých a aj nás potom, čo sme uverili. Ale poďme na začiatok. Čo je hriech a odkiaľ sa tu vzal s jeho následkami?

Hriech je výrazom pre neposlušnosť voči Bohu, urážkou a porušením Božích noriem. Grécke slovo v NZ „hamartia“ znamená: nedosahovanie štandardu, minútie sa cieľa. Adam dostal príkaz v raji (Gn 2,17), aby nejedol so stromu poznania dobra a zla. Inými slovami, aby netúžil poznať dobro a zlo. Žiaľ Adam s Evou zatúžili. Výstraha, že v „*ten deň zomrú*“ sa po zvedení hadom naplnila. „*Otvorili sa im oči*“, lebo stratili svoju nevinnosť. Spoznali, že sú „*nahými*“, stali sa telesnými. Duchovne zomreli kvôli hriechu. Nedokázali už poslúchať Boha. Rozhodli sa počúvať diavla. Ich srdcia začali zmýšľať a konať zlo pôsobením hriechu. Napokon zomreli aj telesne (Gn5,5a). Odvtedy hriech a jeho následky ovládajú ľudstvo.

Preto Pavol pripomína veriacim a svätým v Efeze, že žili kedysi „*podľa vládcu anjelskej moci povetria, ducha pôsobiaceho v neposlušných synoch.*“ (v.2) – podľa satana. Práve ten zvedol v podobe hada Evu a Adama. Oni mu verili viac ako Bohu. Preto tento „*duch*“ vplýva na všetkých ľudí. Dodnes sme naklonení počuť radšej lož, ako pravdu, žiť v ilúzii ako realite. To druhé, podľa čoho človek žije je: „*vek tohto sveta*“. Žijeme podľa spôsobov sveta – spoločnosť, ktorá je organizovaná bez Boha. Pýcha ľudských srdc, ktoré nepotrebuje Boha, alebo sa nad neho povyšujú. A tretie, podľa čoho žije duchovne mŕtvy hriešnik je život podľa telesného zmýšľania (v.3). „*Vôľa tela a myšlienok*“ je tak silná, že jej človek nedokáže odolať. Nevie si rozkázať. Príbehy závislých sú nespočetné. Jeden príklad.

Istý muž v mojom veku, ktorý býval neďaleko, dve dediny odo mňa, sa pre drogovú činnosť dostal do väzenia. Tam mu svedčil kaplán a po prepustení ho nasmeroval do nášho spoločenstva. Aj keď mal psychické problémy a nestály život, postupne prichádzal na stretnutia, nechal sa premieňať Pánom, veril, že ho Boh môže pozdvihnúť. Našiel si prácu. Dokonca sa mu podarilo zobrať malý byt na hypotéku. Žiaľ. Zabudol na hriešnu minulosť. Pod vplyvom učenia „o prosperite“ v inom spoločenstve, chcel nielen „viac a hneď“ ale pýcha sa vkradla do jeho srdca. Nakoniec prišiel o prácu, o byt, o relatívne stabilizované zdravie. Stal sa z neho bezdomovec, pseudokresťan, ktorý si obhajuje pitie, fajčenie a iné následky hriechu.

Kde sa nachádzaš ty? Uvedomuješ si, že ťa diabol, svet a telo ovládajú? Si otrokom hriechu a bezmocne sa musíš dívať na následky zla, ktoré je v tebe? Ak áno, pros Boha o odpustenie hriechov. Pros o „záchranu z hriechu, zo smrti do života“. Ježiš za teba zomrel, aby ty si nemusel byť duchovne mŕtvym a v súdny deň ako „*dieťa hnevu*“ prijať večný trest.

A ak si veriaci a odovzdal si už svoj život Bohu a si slobodný od hriechu, pamätáš si ešte, aké sú následky hriechu? Udivuje ma, ako môžu dlhoroční kresťania hazardovať so svojou svätosťou a pohrávať sa s hriechom. Mnohí zabudli, aké následky prináša hriech v ich živote. Preto nám zneje výzva zo štvrtej kapitoly: *„Nedávajme miesto diablu!“* (Ef 4,27). Preto aj dnes je príležitosť k pokániu a vyslobodeniu. Opustiť hriech. Ale ako?

(2) Pavol pokračuje: *„Ale Boh, bohatý na zmilovanie...“* v.4-5. Podľa Rasťa Betinu je toto ALE, najväčšie v Biblii. Tu máme zhrnuté v kocke celé evanjelium – zvesť o spáse hriešnika. *„Ale Boh...“* Je tu Boh, ktorému nie je jedno, čo sa s tebou deje. Boh ako spravodlivý Sudca musí potrestať zlo. Na druhej strane však pre svoju *„veľkú lásku“* sa zmiloval nad odsúdenými k smrti, k duchovne mŕtvym, žijúcim v tele v neposlušnosti voči Dokonalej spravodlivosti – Bohu. Teda ako sa Boh zmiloval nad hriešnikmi?

Z histórie Bieleho domu sa dočítame nasledovné: *„Pôvod moci omilostenia v ústave Spojených štátov možno nájsť v anglickej histórii, ktorá bola pred tým známa ako „výsadne právo milosrdenstva“. Prvý krát sa objavil za vlády kráľa Ine z Wessexu v siedmom storočí... Milosť oslobodzuje človeka od trestu a obnovuje všetky občianske slobody. George Washington využil ako prvý právomoc omilostenia v roku 1795, potom, čo vydal amnestiu osobám povstania whisky v Pensilvánii.“* Inými slovami, prezident USA a iní prezidenti, môžu „prepáčiť“, odpustiť trest za zločin. Ako sa to však deje v Božej jurisdikcii?

Boh nie je prezident, ktorý subjektívne zhodnotí a prepáči, zastaví vykonávanie trestu. Boh rieši samotný hriech aj s jeho následkami. Každý hriech s jeho následkom musí byť odčinený, potrestaný. Boží zákon hovorí: *„oko za oko, zub za zub.“* (Ex 21,24). Boh „nezastavil trestné stíhanie“, „vykonanie rozsudku, či trestu“. Jeho zákon požaduje, a požaduje to aj ON, aby niekto bol potrestaný, ak má byť niekto omilostený. Ten potrestaný na miesto nás je Ježiš Kristus. On je *„prostriedkom zmierenia (za) hriechy“* (Rim 3,25). Inými slovami Boh potrestal seba samého za môj, tvoj hriech. Môžeme to vyjadriť iným známym obrazom. Sudca, ktorý spravodlivo a právoplatne odsúdil zlodeja k náhrade škody, po skončení procesu, zoblečie talár a vyplatí zo svojich súdne trovy a náhradu škody za odsúdeného. Viem pochopiť hĺbku takejto lásky a sebaobetovania? Vieš si predstaviť seba, aby si platil za iných a to takých, ktorí absolútne nie sú toho hodní?

Verše 4.-7. vieme charakterizovať aj inak. Boh v akcii. Ten, ktorý „zachraňuje hriešnika“ a vyvádza ho „zo smrti do života“. Tri krát si vo vybranom texte čítame, ako to urobil: „v Kristovi Ježišovi“. A tak tu máme v kocke z evanjelií zhrnutú záchrannú akciu Boha. Jeho syn v ľudskom tele – Ježiš Kristus tu na zemi ukázal na hriech a na Golgote svojou smrťou oslobodil svet od hriechu. Žiaľ samospravodliví sa vidia stále v dobrom svetle a zase bezbožní pohrdajú teóriou o absolútnej ľudskej skazenosti. Našli sa a nachádzajú sa aj takí, ktorí prijímajú to, čo Ježiš vykonal pre nich. A to nie len takého Ježiša, ktorý rieši moje problémy. Ale Ježiša, ktorý berie moje hriechy a trpí za mňa. Ako teda môžem byť spasený a uniknúť od smrti do života? Ako sa viem vymaniť z hriechu? Z pôsobenia sveta, diabla a tela? Pohľadom na Krista, ktorý mi dokazuje svoju veľkú lásku. Tak veľmi ma miloval! Až na smrť. To je hmatateľný dôkaz lásky. Ježišova smrť a vzkriesenie oživí každého hriešnika, vzkriesi a dosadí do neba. Ak!

(3) Ak sme si vo veršoch 4.-7 čítali, že sme „*milosťou spasení*“ – Božím jednaním, zásahom a na základe jeho podmienok, tak vo veršoch 8.-9. si čítame o tom ako túto záchranu môžeme prijať. „*Lebo milosťou ste spasení skrze vieru, nie sami zo seba, je to dar Boží, nie zo skutkov, aby sa nikto nechválil*“. Nie zo seba, zo svojich skutkov. Lebo tie sú „mŕtve“ pred Bohom, neuspokojivé. Ako povedal Martin Luther: „*Aj početné skutky, konané bez Ducha Svätého sú hriechom.*“ Ničím si nemôžem zaslúžiť Božiu pomoc a vyslobodenie z hriechu. Ako seba vidím? Ako hodného alebo nehodného? Ako spravodlivého alebo nespravodlivého? Ako ľahostajného k hriechu alebo pykajúceho za hriech? Ako vinného alebo nevinného?

Len kajúcne, ponížené srdce smie pristúpiť. Hrdé o to nestojí. Len srdce, ktoré si uvedomuje vlastnú biedu smie byť obohatené. Len srdce, ktoré je v dôvere v Boží plán záchrany odovzdané, je zachránené. Len milosťou sme spasení a len skrze vieru tu záchranu prijímam. Volám ustavične k Bohu, aby mi dal tento nezaslúžený dar? Prosím úpenlivo o slobodu? Túžim sa posunúť ďalej za Bohom? Ak si tu a nikdy si o tomto ešte nepočul, prijmi fakt, aj keď to znie tvrdo, že nič v tebe podľa nie je Bohom prijateľné. Prijmi fakt, že si hriešnik, ktorý sa rúti do večnej záhuby, nad ktorým Boh len tak neprižmúri oči. Boh ti dáva záchranu ako „vianočný darček“. Buď ním pohrdneš, alebo ho s vďačnosťou a vo viere prijmeš. Potom bude platiť o tebe, že skutočne a večne žiješ. Že tvoje porušené telo bude raz vzkriesené. Že naveky budeš s ním v nebi. Veríš tejto záchrane? Prijímaš túto cestu zo smrti do života?

Tento text však práve aj nás, dlhoročných kresťanov, tiež konfrontuje. Ako na ľahko berieme spasenie ako dar? Akoby nám Boh musel niečo dať. Prijímame to ako samozrejmosť a môže sa nám stať, že „berieme nadarmo milosť Božiu“ (2Kor 6,1). Požehnanie Božie, ktoré do nás vložil sa stáva akoby naším a zakladáme si na tom. Dôverujeme v svoje schopnosti, akoby boli naše. Zabúdame, že všetko sme dostali v Kristovi a s Kristom zadarmo. A tak pre mňa a teba znovu platí – nie na základe vlastných skutkov ma Boh prijíma, vypočuje. Tak ľahko si niečo prisvojíme, „pochválime sa“. „Prosím Pane, odpusť mi, ak sa zahrávam opäť s hriechom. Ak sa chválim tým, čo mám od teba akoby bolo moje. Ak nežijem vierou, ale svojím rozumom a telom. Chcem zložiť starého človeka podľa terajšieho spôsobu porušeného života v zlých klamných žiadostiach. Chcem obliecť nového človeka v spravodlivosti a svätosti pravdy stvoreného podľa Boha. Amen.“

(4) Náš dnešný text vrcholí tvrdením: „lebo sme Jeho dielom stvorení v Kristovi Ježišovi k dobrým skutkom, ktoré Boh vopred pripravil, aby sme v nich kráčali.“ (v.10) Na začiatku pri stvorení sveta, človek odrážal podobu Božiu ako nevinná bytosť. Tu sa však myslí iné stvorenie, ktoré odráža podobu Božiu ako sväté a bez úhonné. Ako Boží syn v Ježišovi Kristovi (1,4-5). Podobne o tom hovorí 2Kor 5,17: „...ak je niekto v Kristovi, je nové stvorenie. Staré veci pominuli a nastali nové.“ To staré, o čom sme si čítali v 1.-3. verši pominulo. Nastalo nové: 4.-7. verš. Tvoríme novú identitu s Kristom. Nežijem už ja, ale žije vo mne Kristus. Čítame si tu, že „Sme Jeho dielo“. Ako keď sochár zarýva do bezduchého materiálu svoje dláto, aby vytvoril krásnu sochu, tak Boh svojim prstom vtlačá skrze Ducha podobu Syna do mňa – prachu zeme – vykúpeného, omilosteného hriešnika. A nie len do mňa osobitne, ale do celku: „rastieme v chrám svätý Pánovi... v Duchu spolu zbudovaní v príbytok Boží.“ (2,22). To, čo zdobí jeho cirkvi sú „dobré skutky, ktoré nám pripravil“ už dávno. Ako hovorí William MacDonald: „Nekonáme skutky preto, aby sme boli spasení, ale preto, že sme spasení.“ Skutky spravodlivosti sú tým našim „žiarivým kmentom“ (Zj19,8), do ktorého sa obliekame ako nevesta Kristova.

Na záver. Boh zachraňuje hriešnika vďaka svojej milosti zo smrti do života, ak mu uverí. Realita mojej minulosti sa da vyjadriť stručne: otroctvo hriechu. Som stále jeho otrokom? Ak nie, nezačínam sa znovu zahrávať s hriechom? Cena záchrany ako nezaslúžený dar je veľmi veľká. Boha to stálo veľmi veľa, aby som tento dar bral ako samozrejmosť. Ďakuj dnes Bohu, ktorý zachraňuje hriešnikov a vyvádza ich zo smrti do života – Božieho života. Amen.

Košice, 7.5.2023

<https://youtu.be/L3T8vLfKmAM?si=wliuujFT7pealnWV&t=832>

4. RUKOPIS KÁZNE NA TEXT 1Sam 16,1-13

NAŠLI SME NOVÉHO KRÁĽA!

Milí priatelia,

30.9.2023 sa uskutočnia na Slovensku predčasné parlamentné voľby. Mnohí sú sklamaní z toho, že doterajšia pravicová vláda opäť nevydržala celé štyri roky, iní sú smutní z nestability a nejednotnosti. Sú aj takí, ktorí sú vďační za odvedenú prácu a za snahy nastoliť dobré trendy v spoločnosti. Sme sklamaní z jednaní politikov a chceme, aby ich nahradili iní. Časť voličov „prepáči“ tým staronovým, ostatní nie. Sú takí, ktorí túžia po úplne nových tvárach a novej politickej kultúre. V našom pokračovaní biblického štúdia z 1. knihy Samuelovej 16,1-13, ktorú si preberáme na našich biblických hodinách, uvidíme tiež podobný zápas o to, aký má byť vodca a koho si máme zvoliť. Prečítajme si teraz spomínaný text...

I. Boh dáva inštrukcie Samuelovi pre pomazanie nového kráľa

Samuel vo svojej starobe je tiež smutný a sklamaný (v.1). Je na sklonku života a život kráľa Saula sa nevyvíja dobre. Pozitívny trend na začiatku (11,15) sa pri Saulovi nepotvrdil. Znova a znova zlyháva ako kráľ (13. a 15. kap.). Samuel je smutný z toho, že Saul, ignoruje Boha (15,22-24), keď mal dôsledne vykonať trest na národe Amalékov. Svoju úlohu si zľahčil a bál sa svojich vlastných ľudí dôsledne naplniť Boží príkaz. Najviac je Samuel smutný z toho, že sám Boh oľutoval, že sa Saul stal kráľom (15,35) a že ho Boh odvrhol (15,26). Boh so Saulom ani s jeho synmi už nepočíta do ďalekej budúcnosti. Čo teraz? Samuel nevidí svetlu budúcnosť pre národ.

Avšak Boh v tejto beznádejnej situácii ukazuje východisko zo smútku a strachu o budúcnosť. Boh má riešenie – vyhlíadal si nového kráľa. (v.1). Je tu niekto, kto bude poslušný a naplní Božie zámery. V našom texte sa opäť opakujú dve myšlienky celej biblickej knihy 1. Samuelovej: „Boh pyšným odporuje, ale pokorným dáva milosť.“ Vidíme tu zavrnutie pyšného Saula, ktorý si viac ako Božiu mienku cení verejnú mienku ľudí. Bohatstvo a prospech z vojenského ťaženia ide ruka v ruku s týmto. Saul sa nedokázal. Boh však nie je zaskočený zlyhaním človeka. Na druhej strane nám dnešný príbeh hovorí, ako Boh dáva milosť zabudnutému pastierovi, s ktorým málo kto počíta. Ak tak pri práci s ovcami. Druhá myšlienka, ktorá je v texte nepriamo potvrdená je, že „*Hospodin nezavrhně svoj ľud pre svoje veľké meno*“ (12,22). Aj napriek zlyhaniu Saula a nejasnej budúcnosti sa Boh postará o svoj ľud. Vyhľadá nového kráľa, vodcu pre svoj ľud, ktorý bude

poslušný. Náš dnešný text nám ukazuje, že vyhliadnutie, rovnako ako aj nájdenie, potvrdenie a pomazanie nového kráľa, je v rézii Hospodina, Boha Izraela. Je to On, ktorý pomôže nájsť Samuelovi toho „správneho“. Je to On, ktorý v srdciach jeho najbližších potvrdí, že najmladší je ten vyvolený, ten, ktorého jedného dňa budú podporovať.

Vo v.1-4 si čítame... ..o Božom pláne milosti pre ľud, ktorý je reakciou na ľudské zlyhania. **Boh dáva inštrukcie pre Samuela pre pomazanie nového kráľa.** Samuelova posledná úloha v živote je naplniť roh olejom. Poslúchne, aj keď má z tejto úlohy strach, nehladiac na to, že je sudcom, prorokom a Saulovou duchovnou autoritou. Neposlušnosť Saula v Božom ľude pôsobí zmätok a strach. Rovnako je to aj dnes v cirkvi, ak authority konajú svojvoľne. Chýba sloboda. Saul sa bál ľudí (15,24) a nie Boha, teraz sa boja ostatní (16,2.4.). Strach plodí strach.

Liekom na strach je poslušnosť Božím zámerom. V našom príbehu je to Samuel, ktorý má poslúchnuť a „pomazať toho, o ktorom mu Boh povie“ (16,3). Samuel poslúchne (16,4a). Má priniesť obeť v Betleheme. Obeť v tomto prípade však nie je akýmsi maskovacím manévrom pred Saulom, aby nezistil Samuelovu úlohu. Samuel musí z Rámy do Betlehema prejsť práve cez Saulovu Gibeu. Obeť vždy slúžila a aj v tomto prípade slúži k zmiereniu. Musí byť zaplatené za ľudskú neposlušnosť. Obeťou. Samuel poslúchol a šiel do Betlehema, čo sa stalo východiskom, riešením v novej situácii národa. Takto je Samuel zároveň predobrazom poslušnosti iného Božieho pomazaného – Ježiša Krista. Jeho poslušnosť a prinesenie obete priviedla k záchrane mnohých (Rim5,19).

(Aplikácia.) Aj my sa v živote stretávame s autoritami v cirkvi, v politike, v spoločnosti, ktoré neposlúchajú Boží poriadok. Možno, že sami sme takými autoritami. Vieme urobiť aj niečo iné ako ukázať prstom? List Hebrejom v 13. kapitole hovorí nie len ako sa máme správať k vodcom, ale aj akú obeť máme ako cirkev prinášať. Prinášajme „obete chvál a ovocie pier“ (Heb 13,15). Modlime sa za svojich vodcov v cirkvi, v štáte. Modlitba a chvála nie je len akým si doplnkom kresťanského života v boji „za spravodlivosť“. Je to kľúčovým nástrojom, zbraňou kresťana, ktorý žiada Boha o zásah a Jeho pôsobenie. Zároveň je to Boh, ktorý nám pomáha, rovnako ako Samuelovi, prijímať Božie úlohy a kritéria, rozpoznať a nachádzať nových vodcov, ktorí majú srdce **pravého Kráľa**“.

II. Hospodin pomáha nájsť Samuelovi kráľa podľa Božieho srdca

Samuel ide do Betlehema, aj keď nemá vo všetkom úplne jasno. Príchod Samuela prirodzene vyvolá rozruch. Nie on ho spôsobil. Neposlušnosť súčasného kráľa spôsobuje neistotu a nepokoj

v celom ľude. Poslušnosť Samuela v tomto prípade vedie naopak ostatných k pokoju. (16,5). To platí aj všeobecne. Poslušnosť Božích služobníkov vedie ku pokoju ostatných.

Samuel pozýva k posväteniu (v.5) nie len dom Izajho, kde sa údajne nachádza nový kráľ. Pozýva k posväteniu všetkých. Samuel neukazuje prstom na neposlušného kráľa, ktorý je zodpovedný za duchovný stav v národe. Pozýva miestnych starších, pozýva Izajho a jeho synov, bez ohľadu na toho, „kto je vyvolený“, pozýva k posväteniu všetkých. Pozýva k oddeleniu sa od hriechu a oddeleniu sa pre Boha. Len v svätosti a čistote srdca vieme rozpoznať Božiu vôľu, naplnenie Božích zámerov Jeho spôsobmi.

V 6. verši pri hľadaní nového kráľa prechádza Samuel skúškou viery i svojich predstáv. Keď sa pred Samuela postaví najstarší syn Izajho Eliáb, ktorý bol vysoký a dobrého výzoru, tak si Samuel hneď spomenie, ako kedysi Saul ohúril svojim výzorom všetok ľud (10,23-24). Je Eliáb tým najvhodnejším adeptom? Ľudský výzor je podľa Samuela veľmi dôležitý. Ale Boh v „priamom prenose“ učí Samuela ako môže rozpoznať a **nájsť nového, pravého kráľa**. Chce to od Samuela pokoru, dôveru a trpezlivosť, že sa jedná o Boží výber. Nemyslieť si hneď pri prvej možnosti, že je hneď tá správna. Ak sa aj niečo v minulosti Božím spôsobom odohralo ako pri Saulovi, neznamená, že to musí byť aj tentoraz takto.

Hospodin objasňuje Samuelovi: „Nehľad' na jeho výzor...” (v.7). Podľa zovňajška vždy rýchlo vieme zhodnotiť človeka. Tak to urobil aj Samuel. Čo to však znamená pre Samuela, že má hľadiť na srdce? Veď vnútro človeka nie je tak ľahké odkryť. Ako rozpoznať Božie kritéria v hľadaní? Srdce ktorého z Izajho synov je naklonené Bohu? Samuel už skôr oznámil Saulovi, že „Hospodin si už našiel muža podľa svojho srdca, ktorého ustanovil za vojvodu...” (13,14) Srdce Božieho pomazaného je podľa Božieho srdca. To, čo sa ďalej dozvedáme o novom kráľovi je, že je pastier oviec (v.11), ktorý sa obetuje, ktorému záležalo na jemu zverených ovečkách (17,34-35). Ďalej si čítame, že tento muž vie hrať - spieva Bohu, je odvážnym hrdinom, rozvážny v reči, telesne zdatný, Hospodin je s ním! (16,18) A to je najdôležitejšie kritérium. Hospodin je s ním. Boží vodcovia dbajú na vzťah s Bohom a dbajú na poslušnosť a svätosť. Ani prorok ani otec Izaj, ani starší mesta nevedia hneď rozpoznať, koho si Boh vyvolil. Jedna vec je, že Boh si vyhlíadal nového kráľa, ale na základe akých kritérií ho rozpoznať a prijať, že je to Boží pomazaný? Prejdú ešte desaťročia, kým celý Izrael rozpozna, že Izajho syn je ten pravý, nový kráľ.

Samuel hľadá ďalej, aj keď nenachádza hneď, čo si čítame vo v.8-10. Samuel je neúnavný - „Sú tu už všetci tvoji synovia“ (v.11)? – pýta sa. Nájsť nového kráľa nie je také ľahké, posledná nádej je v mladom pastierovi. Otec váhavo povie: „*Ešte ostáva najmladší, ale ten pasie ovce.*“ To, čo sa človeku nezdá hodnotným a je pre ľudí až prekážkou, si Boh vyvoľuje. Pre ľudí tu najmladší znamená najposlednejší, a pásť ovce, to nie je práca pre skutočných bojovníkov ako sú Eliáb, Abinadáb, či Šamma. Pre Boha však najmladší syn Izajho, Dávid, je tou Jeho voľbou, ako to vyjadruje Pavol v 1Kor 1,27-29.: „...čo je svetu slabé vyvolil si Boh, aby mocných zahanbil, čo je svetu neurodzené a opovrhnuté, vyvolil si Boh, ...aby sa nikto nechválil pred Bohom.“

Samuel sa iste pýtal, či tento posledný bude naozaj ten, ktorého si Boh vyvolil. Je Dávid ten, ktorého ma pomazať? Našiel už nového kráľa? Jeho slová Izajovi znejú v dôvere v Boha rozhodne: „Pošli poňho, prived' ho!“ (Aplikácia.) Rovnako ako Samuel, aj my dnes si uvedomujeme potrebu nových vodcov, ktorí budú poslušní Božej vôli. Hľadáme tých, ktorí sú podľa Božieho srdca, nových služobníkov pre Pánovu žatvu, ktorí žijú intenzívne s Hospodinom. Venujme sa im a „*prosme Pána žatvy, aby (ich) vyslal*“ do služby (Mt 9,38). Nech pokora zdobí ich srdcia tak, ako Dávida.

III. Boh zjavil nového kráľa Samuelovi, ktorého pomazal

Izaj je ďalším, ktorý poslušnosťou podporí naplnenie Božích zámerov. Poslal pre Dávida (12a). Pripúšťa, že tento najmladší syn, Dávid, môže byť tým Božím pomazaným. Aj jeho zmýšľanie postupne prechádza transformáciou. Preto dokáže prijať Hospodinove videnie vecí.

Ešte jednu charakteristiku sa tu dozvedáme o Dávidovi. Mal „dobru postavu a krásne oči“ (v.12b). „*Oko je sviecou tela*“, akým si oknom do duše. Aj takto Samuel mohol rozpoznať, čo je v Dávidovom srdci. Najdôležitejšie je tu však slovo Božie: „*I riekol Hospodin: Vstaň, pomaz ho, lebo to je on*“. Boh prehovoril (v.12c) a Samuel porozumel. Aká je to milosť, ak do môjho, tvojho života prehovorí Boh. Vtedy to, čo sa zdá byť nejasným, alebo nepravdepodobným sa stáva skutočnosťou, ak je to podľa Božích zámerov. Samuel spolu s otcom Izajom a bratmi mohli vykriknúť: Sláva! **Našli sme nového kráľa**, ktorý až neskôr, po rôznych skúškach a dokázaní sa, naplní Boží zámer ako kráľ Izraela.

Samuel sa už nebojí. Spoločne obetujú a majú slávnosť. Smútok sa zamenil na radosť. **Máme nového kráľa**. Odteraz sa stáva Dávid pre celý národ soľou a svetlom. Postupne celému národu je odhaľovaný ako obetavý, pokorný, chváliaci Hospodina. To je to pomazanie, ktoré ho sprevádza po celý život a uspôsobuje byť pre celý národ vzorom.

Duch Hospodinov zostúpil na Dávida. (v.13) Je to Duch Boží, ktorý stal na začiatku aj pri pomazaní a premene Saula. Bez neho by nemohol zvíťaziť nad Amoncami. Žiaľ Saul svojou neposlušnosťou prišiel o tento vzácny dar. „Duch Hospodinov sa vzdialil od Saula“ (v.14a), ale na Dávidovi „od toho dňa zostával“. Dávid si uvedomoval potrebu byť vedeným Duchom! V Duchu porazil Goliáša, nepomstil sa Saulovi za prenasledovanie, plakal nad jeho smrťou. V Duchu obnovil stánok zmluvy a uctievanie Boha, prijal zaslúbenie o pravom Pomazanom – Mesiášovi. (Aplikácia.) Rovnako ani dnes, nikto z nás bez Svätého Ducha nedokáže správne pokračovať v svojej úlohe. O to viac vodcovia v cirkvi nedokážu vstúpiť do Božích zámerov bez Božieho Ducha. Nemôžu byť povolani, stáť a slúžiť v zverených úlohách bez zmocnenia, naplnenia Svätým Duchom.

„Vtedy ho pomazal“ Samuel. Dávid sa stal Božím pomazaným – grécky (LXX) Christos. Ak sa však pozeráme ďalej do Veľkého Božieho príbehu, vidíme, že ani tento kráľ nebol bez chýb. Zlyhal veľaokrát. Dávid z milosti však dostáva prísľub o svojom potomkovi, ktorý sa stane raz pravým, dokonalým pomazaným kráľom 2Sam 7,12-16; Iz 60,1-2; Lk 1,32; na ktorom zostane Duch. Ježiš Kristus sa stal tu na zemi pravým skutočným pastierom, kráľom, kňazom a prorokom, ktorý nesklamal Boha, ani ľudí. Bol to muž podľa Božieho srdca. Boha poslúchol vo všetkom a Boh mal v ňom zaľúbenie. Obetoval sa až po smrť na kríži (Flp 2,8).

(Aplikácia.) Akého vodcu dnes hľadáš? V tých pozemských sa veľaokrát sklameš. V tom lepšom prípade si priznajú v pokore svoj omyl. Ale je tu jeden neomylný pravý kráľ pre ľudské duše. Ježiš Kristus. On ťa nesklame, ak sa zveríš pod Jeho vládu. **Hľadáš nového pravého kráľa?** Boh svojim Duchom skrze Písma ti ukazuje, že **je to Ježiš!** Ako Samuel mohol len s pomocou Ducha Hospodinovho porozumieť, kto je ten pravý, tak aj ty len s pomocou Ducha Svätého môžeš spoznať pravého nebeského Vodcu života, ktorému sa oplatí dôverovať a milovať HO! Apoštol Pavol to dosvedčuje takto v 1Kor 2,6-9: „My však hovoríme múdrosť Božiu...“

(Záver.) Blížia sa voľby. Ako budeš voliť? Koho si vyberieš? Modlime sa za našich politikov, aby bez ohľadu na výsledok volieb žili v rešpekte pred Bohom. Modlime sa za múdrosť, komu dať svoj hlas. Je tu však iná voľba, tu a teraz, ktorá súvisí s tvou večnosťou. Zvoľ si Ježiša Krista za vodcu a pána svojho života! Amen.

<https://youtu.be/sf7mZnTdJt0?si=7-CBLH6UCh1xF6Xi&t=558>

5. RUKOPIS KÁZNE NA TEXT Ev. Lukáša 15

BOH HĽADÁ STRATENÝCH!

(Úvod) Keď som bol asi druhák alebo tretiak na ZŠ, stratil som kľúče od domu. Prísny pohľad mamy hovoril, že ich musím hľadať dovtedy, dokiaľ ich nenájdem. Hľadanie bolo jednoduchšie v tom, že som vedel, že to bolo niekde na dvore. So slzami v očiach som hľadal kľúče, a keď som ich našiel, prežíval som skôr pocit úľavy ako radosti. Keď som bol o trochu starší, zatúlalo sa k nám mačiatko. Mal som veľkú radosť z neho. Ale keď sa opäť zatúlalo, hľadajúc asi svoju mamu, už som ho nenašiel. Keď som dospel, bol som v jednom cirkevnom spoločenstve, kde som svojimi rozhodnutiami prišiel o priateľov. Väčšina z týchto vzťahov sa už neobnovila. Raz som si v puzdre zavretú bibliu položil na auto. Keď som vyštartoval, nevedno kde, som ju stratil. Ale našiel sa neznámy nálezca, ktorý mi ju vrátil do poštovej schránky. Bol som rád, že sa mi dostala späť.

(Po prvé, Čo som stratil?) Aj vy ste možno v živote stratili mnohé: mobil alebo peňaženku s dokladmi a už ste aj oželeli tých pár eur, čo ste tam mali, a priali ste si, aby sa našli aspoň doklady, aby ste sa vyhli vybavovačkám po úradoch. Alebo ste stratili Notebook či tablet, ktorý obsahoval citlivé údaje. Možno vám utiekol váš štvornohý miláčik, či ste prišli o blízku osobu... V evanjeliu Lukáša v 15. kapitole máme zaznačené 3 podobenstvá, ktoré rozpráva Pán Ježiš: O stratenej ovci, stratenom peniazi a stratenom synovi. Nebudeme si ju čítať celú, keďže tie príbehy dobre poznáme, ale ako pôjdem postupne, budeme si niektoré verše čítať a môžete ich sledovať na projekcii.

V prvých troch veršoch máme napísané **(15,1-3)**: „I približovali sa...“ V našom texte vystupujú dve skupiny. Skupina colníkov, hriešnikov. Boli to Židia, ktorí sa spreneverili vlastnému národu a začali spolupracovať s Rímom kvôli finančným výhodám. Tí si necenili Mojžišov zákon a morálne zlyhali. Na druhej strane tu máme skupinu farizejov, zákonníkov, ktorí si vážili zákon, napĺňali ho, nedali sa „kúpiť“ Rímom, nekolaborovali. Pán Ježiš sa obracia práve k nim s tromi podobenstvami, príbehmi zo života o ovci, peniazi a synovi, to, čo bolo pre nich bytostné. Pre pastiera bola ovca živobytím a každá jedna bola pre neho veľkým prínosom. Pre ženu, nielen vtedy, ale aj dnes peniaze znamenali istotu. A každý z nás je citlivý, ak stratíme financie. A nakoniec to: živobytie, financie - inými slovami majetok, zdedil syn, ktorý mal naďalej pokračovať v šľapajach otca a zveľaďovať ho.

Pastier stratil ovcu, žena peniaz. Aj my v našich životných príbehoch sme všeličo postrácali. Okrem bežných vecí, čo ľudia mohli ešte stratiť? Vo v. **15,1** si čítame „I približovali sa k Nemu sami... colníci a hriešnici. Títo stratili v tej dobe prístup do synagógy, prípadne aj chrámu. Takto stratili spoločenstvo s ľuďmi i Bohom. Inými slovami, spreneverením sa Božím príkazom stratili svätosť. No tento problém sa netýkal len tejto skupiny ľudí v tej dobe. Apoštol Pavol neskôr v liste Rímanom píše „Všetci totiž zhrešili a pripravili sa o Božiu slávu“ Rim 3,23. Strata nevinnosti, svätosti sa týka aj mňa a teba!

Ak v prvých dvoch podobenstvách je opis niečoho, čo ľudia stratili a my sme to aplikovali aj na seba, na celé ľudstvo, ktoré stratilo: Božiu slávu, podobu, svätosť, v príbehu o stratenom synovi si čítame o stratenom človeku.

(To je to druhé. O stratenom.) Od verša 11. tu máme tretí príbeh hovoriaci o mladšom a staršom synovi istého otca. Mladší syn sa zachoval veľmi neúctivo voči otcovi, keď požiadal o dedičstvo ešte za života otca. Tu to však nekončí. Nie len, že zobral podiel z majetku, ale ako si čítame v **15,13**: opustil otca a „v hýrení premrhal majetok“. Premrhal všetko. Neúcta voči otcovi ho pripravila nielen o majetok. Jeho hriech ho obral aj o ľudskú dôstojnosť. Nemá nič! Len handry na sebe. Tak sa rozhodne zamestnať. Pasie svine. Ale „stravu v tom nemá zahrnutú“. Nedali mu jesť, dokonca ani struky Rohovníka obyčajného, čo žrali svine.

(Aplikácia) Ak sa pozrieme dnes na seba, podobne ako stratený syn prišiel neúctou a neposlušnosťou k otcovi o majetok a dôstojnosť, tak je to aj s nami. Nie len v bežných vzťahoch ale aj vo vzťahu k Bohu. Ako Adam v raji, aj ja dnes neúctou a ignorovaním Boha strácam svätosť, strácam požehnanie, dôstojnosť. Tento príbeh nám hovorí viac. Stratený syn si uvedomil, že nie len „niečo“ stratil. Uvedomil si, že on sám sa stratil.

Možno ste boli na výlete či túre, kedy ste nevedeli nájsť turistickú značku, či zorientovať sa správne na mape. A práve v tom niekto povedal: „Tuto skratku poznám“. Vydali ste sa po neznámej ceste. Namiesto cieľa vás čakalo ďalšie blúdenie, až kým ste sa nevrátili na pôvodné miesto, tam, kde ste sa stratili. Ako môžem ja, ty, celé ľudstvo nájsť cestu späť? Musíme sa vrátiť na začiatok – k Bohu? Pozrime sa do nášho textu v. **15,7.10.24**. K Ježišovi sa približovali kajúci hriešnici. Pokánie, je cesta späť, cesta k Bohu. Priznanie si omylu, viny, aj keď je to niekedy ťažké. Ako spieva Elton John, „Keď prepáč je to najťažšie slovo“. Ale máme v tom všetkom pomoc.

Boh nám svojim svetlom pomáha uvedomiť si svoje poblúdenie, svoju beznádej, bezmocnosť i východisko ako sa môžem **navrátiť k Nemu v pokání**. Podobne ako žena, ktorá zasvietila sviecu a svetlo ožiarilo dom. Tak aj Boh používa životné okolnosti, spomienky na Jeho požehnanie k tomu, aby nás priviedol k pokániu. Stratený syn sa zamýšľa nad tým, čo všetko stratil, že je na dne, rozpomína sa dobrodenia z minulosti v dome otca. Vstúpil do seba, prišiel k sebe, precitol. Syn to vyjadruje: **15,17-20a.21**. V ľútosti nad svojou biedou, do ktorej sa dostal vlastným pričinením sa rozpamätal na dobrodenie, ktoré mal u otca. Rozhodol sa vrátiť. Rozhodol sa priznať vinu. Nie je hanbou priznať vinu a vrátiť sa. Hanbou je si ju nepriznať. Aj keď je niekedy ťažké vstať, ísť a povedať, že som to pokazil, zbabral, je to jediná cesta návratu k ľuďom i k Bohu.

Príbeh o stratenej minci nám hovorí, že peniaz „nevedel“, že sa vôbec stratil. Rovnako aj my si väčšinou vôbec neuvedomujeme, že blúdime. Príbeh o stratenej ovci nám zase hovorí, že ovečka si je už vedomá svojej beznádeje a stratenosti, ale nedokáže si pomôcť. Je fajn, ak si to môžeme v živote uvedomiť, tú svoju beznádejnú situáciu. V príbehu o stratenom synovi ideme ďalej, vidíme, že on vie, že sa stratil a hľadá spôsob, ako sa vrátiť.

(Aplikácia) V minulosti som bol pyšný, ak som mal správne poznanie a bol v správnom spoločenstve. Musel som z tohto činiť pokánie. To, čo mi môže brániť, aby som sa vrátil na správny začiatok, je nevedomosť a zaslepenosť, že som mimo. Vedomie stratenosti, hriešnosti ma privádza späť na začiatok riešiť hriech a späť k Bohu, ktorý odpúšťa. Áno, a teraz je čas presunúť pohľad od nás, na Boha, ktorý hľadá hriešnika.

(Po tretie. Boh hľadá hriešnika) Pastierovi nebolo ľahostajné, že stratil ovcu. **(15,4)** Riskuje, 99 oviec nechá na pustatine a vyberie sa hľadať tú jednu. Neuvažuje o prípadných ďalších stratách. Ide hľadať tu jednu, lebo verí, že ju nájde. **(15,8)** Žena, keď sa dozvedela, že stratila peniaz, zasvietila v celom dome a usilovne hľadá kým nenájde peniaz. Otec vyzeral syna, keď bol ešte ďaleko. **(15,20)** Takéto je milujúce srdce nebeského Otca. Ide ako prvý v ústrety. Hľadá kým nenájde.

Bohu nie si ľahostajný, každého jedného hľadá, svieti do tvojho života, aby si precitol. Usilovne ťa hľadá. A keď ťa nájde **(15,5)** položí si ťa na plecía a nesie ťa. Ovečka, ktorá je osamote niekoľko hodín je úplne vysilená. Nevládze ísť po svojich. Len v náruči pastiera sa dokáže dostať späť na svoje miesto. Boh ťa vidí tam, kde si, vie o tebe a nad každým kajúcnyh hriešnikom sa

zmiluje. **(15,20)** On ti beží v ústrety, padne ti okolo krku, lebo ťa miluje! To je srdce, ktoré hľadá, lebo miluje.

Otec, aj keď si to syn nezaslúži **(15,19)**, ho oblečie do krásneho rúcha **(15,22)**. To čo si zaslúžime za hriech je večná smrť, odsúdenie. Ale Božím darom milosti je večný život, prijatie späť. Stratený kajúcny syn je prijatý a oblečený do nového, „najkrajšieho“ rúcha. A to je obraz pre nás. To, do čoho sme oblečení, je Božia spravodlivosť, nie naša. Rúcho ako znak odlišnosti. Otec ďalej dá synovi na ruku prsteň ako dôkaz, že je stále dedič. Prsteň ako znak moci. Prijatý syn dostáva obuv na bosé doráňané nohy. Otroctvo končí a prichádza poznanie pravého synovstva. To štvrté, čo otec dáva synovi a pripravil, je hostina. Jedinečná chvíľa radosti z opätovného stretnutia. **Boh hľadá hriešnikov a s radosťou prijíma každého, kto sa v pokání navracia k nemu.**

(To posledné, štvrté, Boh sa raduje) Zbožní farizeji sa neradujú, reptajú **(15,2)**. Netešia sa, že ich stratení, zblúdilí, kajúcní spolubratia sa navracajú. Pohoršujú sa na Ježišovi. Ale prečo Ježiš hriešnikom vychádza v ústrety? Lebo vie, že Boh pracuje v ich srdci. Vidí ich beznádej, stratenosť, nemohúcnosť, ľútosť. A tak aj On svojim prijatím napomáha, aby sa navrátili k Bohu. Farizeovia sú dokonca nahnevaní **(15,28)** sú reprezentovaní starším synom. Veď oni si to všetko „odmakali“, nezaslúžia si teda oni, aby im bola pripravená hostina? Nikdy neprestúpili Božie príkazy.

(Svedectvo) Keď som mal 20, dal som sa pokrstiť na základe osobného vyznania viery. Vtedy som si myslel, že ak v živote urobím viacero dobrých rozhodnutí, pôjde to všetko hladko. Ešte v detstve som sa rozhodol pre Pána a v mojom tínedžerskom veku som slúžil Pánovi a nezahrával som sa s hriechom ako iní moji rovesníci. Snažil som sa plniť Božie prikázania. Tak prečo neprichádza požehnanie – hostina, ktorú si zaslúžim? Naopak prichádzalo odmietnutie, samota, frustrácia, zmätok. A tak som sa nahneval na Boha a nechcel ďalej. Tento zmätok trval asi pol roka, kým som nepochopil, že nie Nebeský otec je vinný, ale ja som vinný. Nie Boh je zodpovedný, ako to ide v mojom živote, ale ja a následky môjho hriechu. Až keď som sa pokoril a vyznal svoj hriech a poprosil o druhú šancu - „druhú milosť“, vtedy sa to zlomilo. A ja som porozumel prijatiu Bohom bez zásluh.

Pán Ježiš hovorí tieto príbehy, farizejom, ktorí nevideli svoje vlastné omyly, svoju hriešnosť. Myslia si že sú spravodliví, že nepotrebujú pokánie. Opak je však pravdou. Ježiš týmito príbehmi ukazuje, že aj oni sú stratení. Stratení vo vlastnej samospravodlivosti, zaslepenosti, nevedomosti, že blúdia. Ich srdce je pobúrene z toho, ak vidia Božiu priazeň pri iných, ktorí jej nie sú hodní.

Farizeji, ktorých reprezentuje starší syn z nášho príbehu, nepoznajú, že sú milovanými a tiež prijatými (15,31). Všetko, čo má Otec v nebi, patrí aj im. Nemusia si to „odmakať“. Ani mladší syn si to neodpracoval. Neslúžime Bohu, aby sme boli Ním prijatí. Slúžime mu, lebo sme prijatí. Samospravodlivosť takýmto ľuďom berie „radosť zo spasenia“. Radosť z toho vlastného, i zo spasenia iných. Nevedia sa radovať z požehnania, ktoré príde do života toho druhého a už vonkoncom, ak prišlo nezaslúžene.

(Aplikácia) Prvé, čo si prosím uvedomme je, že aj dnes nás vedie k zákonníctvu práve vedomie toho, že sme neomylní. Svoju spravodlivosť berieme za samozrejmosť a nevidíme svoju hriešnosť ani potrebu pokánia. A to je naše najväčšie nebezpečenstvo. Nevieme, že sme stratení. Že potrebujeme svetlo, aby sme boli nájdení pre plnohodnotný život. Rovnako si často neuvedomujeme prijatie Bohom, že sme milovaní synovia. A druhé ponaučenie z nášho textu je, že sa už ani netešíme, že prichádzajú medzi nás do spoločenstva noví ľudia. Či prídu, alebo neprídu, je nám to jedno. Nie vždy sa zaujímame o ich srdcia, ktoré sa chcú vrátiť k Bohu. Možno ako tí colníci a hriešnici, aj naši priatelia sa chcú vrátiť domov – k nebeskému Otcovi, len nie vždy rozumejú ako.

(Záver) **Boh hľadá hriešnikov a s radosťou prijíma každého, kto sa v pokání navracia k nemu.** Som tu ja a ON. Ja vinný, On svätý. Ja stratený, On, ktorý hľadá. Ja bezmocný, On silný. Ja vedomý si svojho hriechu, On utekajúci mi v ústrety. Ja s vyznaním na perách svojho zlyhania, On s otvorenou náručou prijatia, aby som takto nájdený priniesol radosť nebu.

Je tu dôvod k oslave. Otec hovorí: „patrílo sa nám veseliť a radovať“(15,32) „Tento... bol mŕtvy a ožil, bol stratený a našiel sa“. Boh sa teší z kajúcnych hriešnikov, anjeli v nebi sa radujú, Syn človeka sa teší, učeníci sa radujú. – **Stratení sa našli!** Tešíš sa aj ty?

<https://www.youtube.com/live/QHU370rceNc?si=BO8O541hBtdfog7N&t=2418>